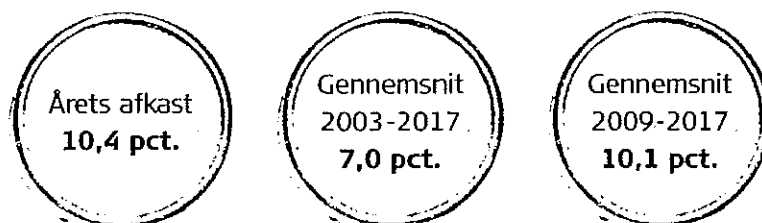

Årsrapport for Pædagogernes Pension

Kort og godt om pension

Afkast for medlemmer til og med 45 år.

Bidragsprocent af løn:

Assistenter og pædagoger	14,37
Ledere	16,02

Assistenter og pædagoger gælder fra 1. juli 2016.
Ledere gælder fra 1. april 2016.

Pensionspakken
Forsikring

Dine forsikringer ved sygdom og død

Hvis du får en kritisk sygdom – **før** du fylder 70 år

Sum ved kritisk sygdom
(engangsbeløb – skattefrit)

100.000 kr.

Hvis du får fleksjob, revalidering eller ressourceforløb
– **før** du fylder 65 år

Halv invalidesum
(engangsbeløb – skattefrit)

127.500 kr.

Hvis du får offentlig førtidspension – **før** du fylder 65 år

Invalidesum (engangsbeløb
– skattefrit)

255.000 kr.

Invalidepension (årlig
udbetaling til 65 år – før skat)

87.000 kr.

Hvis du dør **før** du går på pension eller inden du fylder 70 år

Dødsfaldssum
(engangsbeløb – skattefrit)

800.000 kr.

Børnepension til hvert barn
under 24 år
(årlig udbetaling – før skat)

32.000 kr.

Hvis du dør efter du er gået på pension

Engangsbeløb ved død
(før skat)

Medlemmets egne tal

Pensionspakken
Opsparing

Din pension

Når du går på pension

Livsvarig pension (årlig
udbetaling resten af livet)

Ratepension
(årlig udbetaling i 10 år)

Medlemmets egne tal

Medlemmets egne tal

Evt. alderssum
(skattefri)

Medlemmets egne tal

Indholdsfortegnelse

Ledelsesberetning 2017	1
Stærke afkast, lave omkostninger og markant aftryk i pensionsbranchen	1
Formueafkast	2
Enklere og billigere pension	3
Livscyklus – aldersafhængig investeringspolitik	3
Forventninger til 2018	4
Om Pædagogernes Pension	5
Investeringsvirksomhed	8
Risikostyring	9
Resultat, balance og egenkapital	12
Pensionsvirksomhed	14
Pædagogernes Pensions ledelse	16
Bestyrelsen, delegeretforsamlingen og daglig ledelse	18
Bestyrelsens ledelseshverv	20
Direktionens ledelseshverv	21
5-års oversigter: Hovedtal og Finanstilsynets nøgletal	22
Ledelsespåtegning	24
Den uafhængige revisors revisionspåtegning	25
Resultatopgørelse og totalindkomstopgørelse	31
Balance – Aktiver	32
Balance – Passiver	33
Egenkapitalopgørelse	33
Noter	34

Ledelsesberetning 2017

Stærke afkast, lave omkostninger og markant aftryk i pensionsbranchen

Pædagogernes Pension fik også i 2017 overbevisende resultater på de nøgletal, der er vigtige for et pensionsselskab. Pædagogerne fik således det højeste afkast blandt arbejdsmarkedspensionerne og det tredjehøjeste afkast i branchen blandt samtlige aktører i markedsrente, mens omkostningerne pr. pædagog til administration fortsat forventes at være tredje lavest i det danske pensionsmarked. Endelig blev de lave forsikringspræmier bibeholdt, samtidigt med at en række dækninger blev forbedret.

Bestyrelsen og direktionen lægger stor vægt på bæredygtighed og åbenhed i Pædagogernes Pension. Ansvarlig investeringspolitik og etisk forretningsførelse er ligestillede mål med en god udvikling i afkast og andre nøgletal. Vi er derfor aktive ejere af vores investeringer og har stemt for aktionærresolutioner, der understøtter en god udvikling for mennesker, samfund og miljø på generalforsamlinger i hele verden.

Pædagogernes Pension er ejet af pædagoger og modtager kun indbetalinger fra pædagoger. Derfor skal pædagogerne til enhver tid kunne identificere sig med forvaltningen af deres opsparing.

Pædagogerne har gennem deres medlemsvalgte repræsentanter i delegeretforsamlingen ønsket, at ansvarlig skat skal vægtes højt, og i 2017 lancerede vi som den første pensionsaktør vores skattedoktrin. Den har til formål at gøre op med virksomheders unddragelse af selskabsskat. Skattedoktrinen er efterfølgende diskuteret i såvel medier som på faglige konferencer og har været medvirkende til, at store dele af den danske pensionsbranche er optaget af, hvordan skat kan indgå i arbejdet med samfundsansvar (ESG) for at præge virksomhederne til bæredygtig og samfundsnyttig adfærd. Vi vil gå forrest for at sikre et endnu stærkere samarbejde med den øvrige branche for, at disse bestræbelser bærer frugt. Ansvarlig skat skal være et fokuspunkt for ansvarlige investorer på linje med arbejdsforhold, børnearbejde og miljø.

Som uafhængig og medlemsejet pensionsordning er det vores eneste formål at skabe mest mulig værdi for pædagogerne. Bestyrelsen noterer sig med tilfredshed, at 2017 igen har vist, at Pædagogernes Pension er den bedste og mest relevante pensionsordning for pædagoger i Danmark:

- Et markedsledende afkast blandt arbejdsmarkedspensioner i markedsrente der udgjorde 10,4 pct. for medlemmer under 46 år, mens medlemmer over 70 år fik et afkast på 7,4 pct. Det betyder, at for hver gang en af vores pædagoger indbetalte 1 krone til deres pensionsopsparing, kunne vi lægge mere end 2 kroner oven i deres opsparing som følge af det meget høje afkast.
- Administrationsomkostninger blandt de allerlaveste i Danmark. Målt på nøgletallet N5 udgjorde omkostningerne 296 kr. pr. pædagog i Pædagogernes Pension.

- Medlemmernes betaling for forsikringsdækninger er fastholdt på 350 kr. pr. måned, selv om dækninger vedr. kritisk sygdom og invalidepension er forbedret.
- Med vores skattedoktrin satte vi en helt ny dagsorden for ansvarlig virksomhedsadfærd, som kan få betydelig effekt på ESG-indsatsen fremover.

I 2017 fortsatte arbejdet med at styrke vitale arbejdsprocesser, især inden for investering og risiko-styring.

Samtidig har det været afgørende igen at vise, at ansvarlige investeringer og høj forrentning af pædagogernes pensionsopsparing ikke er hinandens modsætninger. Tværtimod, i 2017 stemte vi på over tusinde generalforsamlinger verden over og ekskluderede flere selskaber, der ikke levede op til vores investeringspolitik i forhold til miljø og arbejdstagerrettigheder. 2017 blev således endnu et år, hvor vi leverede på vores løfte til pædagogerne i Danmark om at levere på en dobbelt bundlinje forankret i høj økonomisk værdi, tryghed og relevans for den enkelte pædagog samtidigt med, at vi har bidraget til at skabe en bæredygtig udvikling for samfund og miljø.

Formueafkast

Formueafkastet på markedsrente udgjorde i 2017 på livscyklus 10,4 pct. for de yngste medlemmer under 46 år, som udgør 40 pct. af medlemsgruppen, mens det gennemsnitlige afkast på livscyklus er endt på 9,1 pct. Medlemmerne af Pædagogernes Pension har i 2017 fået mere end 4,5 mia. kr. inkl. bonus, herunder bonus ved overgang til markedsrente, indbetalt på deres depoter.

Det gennemsnitlige årlige formueafkast på markedsrente har for 9 års-perioden 2009 til 2017 udgjort 9,7 pct. og 6,7 pct. siden markedsrenteordningens start i 2003.

Tabel 1. Gennemsnitligt formueafkast i markedsrente

Gennemsnit	Gennemsnit		
2003-2017	2009-2017	2017	2016
6,7%	9,7%	9,1%	8,4%

Anm.: Beregnet som tidsvægtet afkast.

Pædagogerne Pensions markedsrenteordning giver efter pensionskassens opfattelse medlemmerne en bedre mulighed for en højere forrentning og dermed en højere pension, end hvis opsparingen var sket i en garanteret gennemsnitsrenteordning.

Den gennemsnitlige årlige depotrente efter skat og omkostninger til medlemmerne under 46 år har siden markedsrenteordningens start i 2003 været 5,6 pct. Dette er betydeligt højere end inflationen i samme periode og medlemmernes købekraft af pensionen er derfor øget.

Enklere og billigere pension

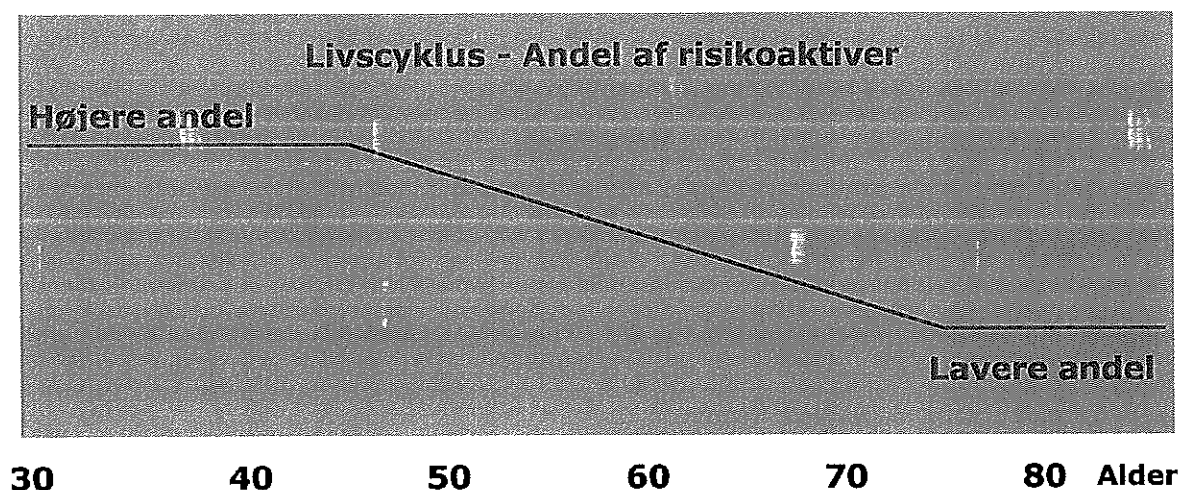
Pædagogernes Pension var en af de første arbejdsmarkedspensionsordninger, der indførte markedsrente og efterfølgende har der været en bevægelse i branchen mod markedsrente, blandt andet i lyset af skærpede kapitalkrav til ordninger med gennemsnitsrente. Markedsrenteordningen giver Pædagogernes Pension, efter pensionskassens opfattelse, bedre mulighed for at føre en langsigtet investeringspolitik på pædagogernes vegne.

Det strategiske mål har været og er fortsat at sikre medlemmerne en høj udbetaling pr. indbetalt krone.

Pædagogernes Pension tilbyder pædagogerne en enkel ordning med lave administrationsomkostninger, og alle har den samme ordning. Det betyder, at der kan kommunikeres ud fra samme grundlag og dermed opnås en gennemsigtighed, der er unik på pensionsmarkedet.

Livscyklus – aldersafhængig investeringspolitik

Fra 1. januar 2015 har Pædagogernes Pension indført livscyklus i pensionsordningen. Formålet med livscyklusmodellen er at sikre mulighed for en aldersafhængig investeringspolitik, særligt at medlemmerne i de yngre år har en større andel af risikofyldte aktiver. Risikofyldte aktiver forventes på lang sigt at give et højere afkast og dermed et større depot, som giver en højere pension. På livscyklus falder andelen af risikofyldte aktiver i takt med alderen, og når pensionstidspunktet nærmer sig – eller er nået – vil andelen af risikofyldte aktiver være lavere og andelen af mindre risikable aktiver – fx obligationer – tilsvarende højere. Modellen er ændret en enkelt gang i løbet af 2017, for at gøre modellen endnu mere robust.

Faldende omkostninger giver højere pensioner

Administrationsomkostninger pr. medlem i Pædagogernes Pension er faldet til 296 kr. i 2017 – fra 321 kr. i 2016. Pædagogernes Pension har derved fortsat nogle af markedets absolut laveste administrationsomkostninger. Omkostningsprocenten, der viser omkostningerne til administration af medlemmernes pensionsordning i forhold til de indbetalte bidrag fra medlemmerne er faldet til 1,3 pct. mod 1,4 pct. i 2016.

Overgangen til fuld markedsrente, forenklingen af ordningen og en målrettet anvendelse af digitalisering giver baggrund for en mere effektiv administration og en ændret organisation. Dette giver lavere administrationsomkostninger både i Pædagogernes Pensions egen administration og hos pensionskassens outsourcing partnere. Ligeledes er fokus på investeringsområdet styrket, og en målrettet indsats skal sikre, at Pædagogernes Pensions medlemmer også fremadrettet skal have investeringsomkostninger blandt de laveste i markedet, samtidig med at et konkurrencedygtigt afkast skal fastholdes.

SKAT udsendte ultimo 2015 et såkaldt styresignal om betydningen af EU-dommen for momspraksis for danske pensionskasser, herunder Pædagogernes Pension. Jf. note 13 i regnskabet er det ikke endeligt afklaret, hvad styresignalet konkret indebærer for Pædagogernes Pension, men det forventes med stor sikkerhed at medføre en lavere momsbetaling på den outsourcete administration fremover, og dermed lavere administrationsomkostninger. Hertil kommer en forventet tilbagebetaling af betalt moms for perioden fra 2007 til frem til nu.

Forventninger til 2018

Pædagogernes Pension forventer, at 2018 vil vise en fortsat stabil positiv udvikling i medlemsantallet og -bidrag, om end der er usikkerhed om de kommunale budgetter.

Medlemmernes afkast forventes langsigtet positivt påvirket af overgangen til markedsrente med aldersafhængig investeringspolitik (livscyklus).

Ved indgangen til 2018 er udsigterne for den globale økonomi de mest positive siden tiden før finanskrisens start i 2008. På trods heraf forventer Pædagogernes Pension, at afkastet vil blive lavere sammenlignet med 2017. Det skyldes, at der forventes lavere afkast på både aktier og obligationer. Forventningen om et lavere afkast på nominelle obligationer og til dels virksomhedsobligationer og emerging market obligationer kan især henføres til forventning om et højere renteniveau. For aktiernes vedkommende skyldes forventningen om et lavere afkast især, at de tog et vist forskud på de positive udsigter for den globale økonomi allerede i 2017. De lavere afkastforventninger er indregnet i prognoserne for de forventede fremtidige pensioner.

Der forventes et fortsat faldende omkostningsniveau, med fokus på investeringsomkostningerne.

Pædagogernes Pension har et rigtigt godt udgangspunkt for at kunne sikre medlemmerne en endnu bedre service fremover – nemlig en enkel og letforståelig pensionsordning kombineret med et moderne medlemsunivers på pbu.dk. Her kan medlemmerne til hver en tid se opsparing og forsikringer i deres Pensionspakke og betjene sig selv hele døgnet på en række områder.

Der er også i 2017 kommet nye muligheder for medlemmerne på pbu.dk, og medlemmerne har vanen tro taget godt imod dem, og bruger dem flittigt. Men der er brug for at supplere med en mere personlig rådgivning. I 2018 vil der derfor blive arbejdet med at udvikle rådgivningen og dialogen med medlemmerne, både ved møder med medlemmerne, ved samarbejde med BUPL og digitalt. Ligeledes inddrages delegeretforsamlingen.

Efterfølgende begivenheder

Der har i perioden efter 31. december 2017 – statusdagen – og frem til regnskabet's aflæggelse ikke været begivenheder, som påvirker den finansielle stilling.

Om Pædagogernes Pension

Forretningsmodellen

Pædagogernes Pension er en arbejdsmarkedspensionsordning, der efter aftale mellem Kommunernes Landsforening og BUPL, Forbundet for pædagoger og klubfolk, i sin adfærd udlever værdier, pædagogerne kan identificere sig med, og som samtidig leverer et konkurrencedygtigt livsforsikrings- og pensionsprodukt til pædagogerne.

Pædagogernes Pension er til for pædagogerne. Pædagogernes Pension tager derfor ansvar for at sikre, at pædagogernes pensionsordning reelt dækker pædagogernes behov såvel i arbejdslivet som i pensionstilværelsen.

Medlemmerne er det centrale udgangspunkt for alle aktiviteter, og da pensionsordningen er på markedsrente, er investeringsområdet centralt. Pensionsordningens konkurrencedygtighed måles i forhold til markedet, da forretningsmodellen også indebærer et udadvendt og kommercielt fokus. Pensionsordningen er ved indgangen til 2018 konkurrencedygtig på omkostninger, afkast og de forsikringsydelser, der tilbydes. Dette søges selvfølgelig fastholdt og udbygget. Herudover søges en stærk kobling mellem udviklingen af pensionsordningen og medlemmernes ønsker og forventninger.

Pædagogernes Pension er parat til at optage flere pædagoger, som i dag ikke er medlem af ordningen.

Videnressourcer og strategisk udvikling i Pædagogernes Pension

Hovedparten af den daglige administration af medlemmernes pensionsordninger, regnskabet og fondsbetalinger mv. er outsourcet til en ekstern leverandør. På investeringsområdet står Pædagogernes Pension for den løbende taktiske allokering, mens de konkrete investeringer er outsourcet til

eksterne formueforvaltere, der udvælges og håndteres af Pædagogernes Pension.

Det sikrer stordriftsfordele samtidig med, at ledelsen kan have fokus på strategi- og produktudvikling. Organiseringen betyder, at Pædagogernes Pension har en relativt lille og meget højt specialiseret medarbejderstab. De to største leverandører af outsourcing er Forca A/S og Nykredit Portefølje Administration A/S.

Kommunikation og digitalisering

Pædagogernes Pension ønsker at møde medlemmerne på alle platforme, både ansigt til ansigt, telefonisk og digitalt. Langt den største del af medlemskommunikationen foregår digitalt ved log-in på www.pbu.dk, fordi det er nemmest og hurtigst for den enkelte pædagog. Medlemmerne kan logge ind med Nem-ID og i stadig flere sammenhænge betjene sig selv via nye digitale løsninger, som både betyder lavere omkostninger til administration og en bedre oplevet service for medlemmerne. Pædagogerne har taget de øgede af selvbetjeningsmuligheder til sig. I 2017 besøgte ca. 16.000 pædagoger hver måned hjemmesiden www.pbu.dk, heraf loggede ca. 4.400 på medlemsportalen.

Den nye integrerede hjemmeside/medlemsportal tilbyder målrettet og personaliseret kommunikation til det enkelte medlem. Ydermere er løsningen 100 pct. responsiv – hvilket betyder, at man kan benytte den på både PC, tablet og telefon. Derudover har vi i 2017 igangsat arbejdet med en digital dialogplatform. Når den er fuldt implementeret, vil vi være i stand til at kommunikere målrettet og individuelt med det enkelte medlem på tværs af kanaler – både web, e-mail, SMS, app og telefon.

I 2017 har Pædagogernes Pension afholdt 27 seniormøder om Alder & Pension for medlemmer på 55 år og opefter. På seniormøderne gennemgår Pædagogernes Pensions specialister de områder, man især skal være opmærksom på, når man forbereder sin pensionstilværelse. Omkring 2.000 pædagoger har deltaget i disse møder. På yderligere 6 uddannelsesdage og konferencer for tillidsrepræsentanter (TR'ere) og fællestillidsrepræsentanter (FTR'ere) blev der tilbudt pensionstjek.

I efteråret 2017 var Pædagogernes Pension repræsenteret på alle generalforsamlinger i de lokale fagforeninger, og derudover blev der afholdt 39 kurser for TR'ere og FTR'ere om pædagogernes pensionsordning.

Som noget nyt tilbød Pædagogernes Pension mulighed for personlig rådgivning i de lokale fagforeningshuse på Fyn og i Nordjylland. Tilbuddet var meget efterspurgt, og tiltaget vil blive udvidet i 2018.

Samfundsansvar

Pædagogernes Pension opfatter arbejdet med samfundsansvar som en vigtig og integreret del af sin virksomhed. Pædagogernes Pension er tilsluttet FN's "Global Compact" og indarbejder hensyn til respekt for menneskerettigheder, varetagelse af arbejdstagerrettigheder, beskyttelse af miljø og klima samt bekæmpelse af korruption i sine investeringer og i sin aktive ejerskabsstrategi. Pædagogernes Pension redegør for sit samfundsansvar i den årlige rapportering til Global Compact i henhold

til Bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser § 132.

Udøvelsen af aktivt ejerskab sker i samarbejde med eksterne rådgivere, der løbende overvåger pensionskassens investeringer og rapporterer til Pædagogernes Pension om eventuelle brud på lovgivning og internationale konventioner samt om væsentlige udfordringer for virksomhedernes langsigtede værdiskabelse. Overvågningen følges op af dialog med selskaberne samt af stemmeafgivning på børsnoterede virksomheders generalforsamlinger. I 2017 har Pædagogernes Pension været i dialog med 363 virksomheder på globalt plan og stemt på mere end 1.000 generalforsamlinger.

Investeringerne vurderes på deres påvirkning af sociale forhold, klima- og miljøforhold samt god selskabsledelse (ESG). ESG-funktionen i Pædagogernes Pension er i 2017 blevet styrket ved, at den er gjort uafhængig af investeringsafdelingen med indsigelsesret i forhold til nye investeringer. Dermed bliver ESG en bedre integreret del af investeringsprocessen, som indebærer, at nye investeringer og nye forvaltere skal vurderes og godkendes af den ESG-ansvarlige.

Pædagogernes Pension ønsker, at medlemmernes værdier afspejles i den måde, som pensionskassen investerer og arbejder. På ESG-området er der en tæt dialog med de medlemsvalgte delegerede, om hvilke områder, som pensionskassen skal fokusere på. Det er i kraft af dialogen med vores bagland, at Pædagogernes Pension som det første pensionsselskab i Danmark valgte at lancere en ambitiøs skattedoktrin udformet som en invitation til pensionsbranchen i Danmark om at udvikle fælles grundlag omkring vigtigheden af, at virksomheder og investorer betaler en fair skat. Doktrinen har affødt en betydelig debat i offentligheden og emner er blevet taget op af andre danske investorer, som på linje med Pædagogernes Pension har udviklet skattepolitikker.

Doktrinen handler om at sikre god skattegovernance og modvirke aggressiv skatteplanlægning i de selskaber, Pædagogernes Pension investerer i. Vi har i implementeringen af doktrinen undersøgt forskellige værktøjer og som resultat iværksat en screening af vores børsnoterede aktier. Screeningen suppleres af dialog med selskaber, der afviger fundamentalt fra vores doktrin. Vi har ligeledes iværksat en ekstern vurdering af vores investeringer i unoterede fonde for at styrke den fremadrettede due diligence på skat.

Dialogen med selskaber i Pædagogernes Pensions investeringsportefølje har i 2017, udover skat, blandt andet været koncentreret om fortsat opfølgning på FN's klimaaftale fra topmødet i Paris. Her noterede Pædagogernes Pension sammen med ligesindede investorer en sejr for aktivt ejerskab i forhold til, at 66 pct. af de repræsenterede aktionærer stemte for, at ExxonMobil skal stressteste sin forretningsmodel i forhold til Parisaftalens mål om max. 2 graders temperaturstigning. Dette er et krav, som Pædagogernes Pension helt konsistent har bakket op om siden 2015. I den mellemliggende periode er store aktionærer i ExxonMobil blevet overbevist om vigtigheden af dette, og som noget nyt bakkede de i 2017 også op om kravet.

Pædagogernes Pension har i 2017 ekskluderet investeringer i Chevron på grund af utilstrækkelig forebyggelse af klimarisici i deres forretningsmodel og Ryanair på grund af manglende respekt for fagforeningsfrihed og kollektiv forhandlingsret.

Dialog- og stemmeaktiviteten er nærmere beskrevet i Rapport om Samfundsansvar 2017.

Rapport om Samfundsansvar 2017 er tilgængelig både på Pædagogernes Pensions hjemmeside under <https://www.pbu.dk/om-os/sadan-investerer-vi/social-ansvarlighed/> og på Global Compact's hjemmeside www.unglobalcompact.org. Rapport om Samfundsansvar 2017 forventes at foreligge ultimo marts 2018.

Investeringsvirksomhed

Formueafkast 2017

Formueafkastet på markedsrente i 2017 udgjorde 10,4 pct. på livscyklus for medlemmer med 20 år til pension. Afkastet var bedre end forventet ved årets start og kan henføres til flere ting. Væksten i den globale økonomi overraskede til den høje side, især i Europa. Til gengæld overraskede inflationen i Europa og særligt USA til den lave side. Det betød også, at centralbankerne generelt fastholdt en meget lempelig pengepolitik, især i Europa, som sammen med afdæmpet inflation holdt de lange renter nede. Ganske robust vækst, lempelig pengepolitik og lave lange renter medvirkede til, at alle aktivklasser i Pædagogernes Pension udviste gode afkast, jf. tabel 2. Hertil kom, at mange af forvalterne indenfor især aktier, obligationer udstedt af udviklingslande og nominelle obligationer viste god performance i forhold til deres specifikke benchmark.

Tabel 2. Formueafkast i markedsrente på aktivtyper før skat, 2013-2017

(pct.)	2017	2016	2015	2014	2013
Nominelle obligationer	3,5	6,4	-0,6	10,5	-0,4
Virksomhedsobligationer	4,9	9,3	-2,0	4,3	4,9
Obligationer udstedt af udviklingslande	2,5	14,3	-4,5	10,9	-8,3
Indeksobligationer	1,9	9,0	-0,9	8,7	-6,3
Børsnoterede aktier	11,0	9,6	11,3	16,7	21,6
Ejendomme	10,3	7,6	7,2	6,7	3,4

Aktivsammensætningen

I tabel 3 fremgår den gennemsnitlige aktivsammensætning for Pædagogernes Pensions markedsrenteordning.

Tabel 3. Gennemsnitlige aktivsammensætning for markedsrente, ultimo 2017

(pct.)	2017
Nominelle obligationer*	21
Virksomhedsobligationer	10
Obligationer udstedt af udviklingslande	5
Indeksobligationer	4
Aktier	47
Unoterede aktiver	6
Ejendomme	8

*: Inklusive eventuelle likvide beholdninger

Det fremgår, at porteføljen har en spredning på en række aktivklasser med hovedvægten på børs-noterede aktier og danske stats- og realkreditobligationer. Som det fremgår af tabel 3 har Pædagogernes Pension en lav andel af unoterede aktiver. I unoterede aktiver indgår unoterede aktier og fonde.

Risikostyring

Pensionsordningen for pædagogerne i Pædagogernes Pension er en markedsrenteordning med livscyklus – dvs. at investeringsrisikoen på pædagogernes opsparing er aldersafhængig og i Pædagogernes Pension aftrappes der aktuelt fra alder 45 år frem til alder 70 år, hvorefter den er konstant. På en markedsrenteordning bæres investeringsrisikoen fuldt ud af medlemmerne. Pensionsordningen omfatter herudover ensartede kollektive gruppelivsdækninger, dog med mulighed for enkelte individuelle tilvalg. Forsikringsrisikoen bæres også af medlemmerne i den forstand, at betalingen – som er ens for alle medlemmer – for forsikringsdækningen fastsættes med udgangspunkt i alle medlemmers konstaterede og forventede sygdomsrisici og levetider. Pædagogernes Pension har endvidere en mindre afviklingsbestand på ugaranteret gennemsnitsrente.

Risikostyringssystemet er udmøntet gennem en politik fastsat af bestyrelsen og er organisatorisk forankret i risikostyringsfunktionen, som ledes af nøglepersonen på risikoområdet – den risikoansvarlige. Risikostyringssystemet består på den ene side af at opgøre solvenskapitalkravet og overvåge overholdelsen heraf og på den anden side at sikre, at medlemmernes investeringer på livscyklus sker med en afvejning mellem en høj alderspension og en tilpas investeringsrisiko, der sikrer, at de pensioner, som medlemmerne stilles i udsigt i pensionsprognoserne, er realistiske. På markedsrente vil der dog altid være risiko for en lavere pension, hvis kapitalmarkederne og øvrige risikoelementer udvikler sig ugunstigt.

Styringen af medlemmernes risici vedrører væsentligst styringen af markeds-, investerings-, levetids-, invaliditets- samt omkostnings- og operationelle risici. Styringen af Pædagogernes Pensions risiko måles dels gennem SCR (solvenskapitalkravet), der måler kapitalbehovet, og dels i forhold til udmøntningen af forretningsmodellen, hvilket måles gennem kapitalplanen. I kapitalplanen indgår en fremskrivning af kapitaludviklingen under forretningsmodellen, herunder en vurdering af, om

fremtidige solvenskapitalkrav kan opfyldes, og dermed om forretningsmodellen med stor sikkerhed kan gennemføres over den strategiske horisont – typisk mindst 5 år.

Investeringsmæssige risici, herunder markeds-, kredit-, koncentrations- og likviditetsrisici, måles og styres ligeledes gennem Pædagogernes Pensions egen risikomodel, der er en overbygning baseret på faste negative scenarier på kapitalmarkederne (stress-test med udgangspunkt i "trafiklys"). Ligeledes indregnes den symmetriske anticykliske aktiejusteringsfaktor, der dagligt offentliggøres af Finanstilsynet, som et eksternt mål for den aktuelle markedsrisiko. Investeringsforvalterne tillægges yderligere i de faste negative scenarier en række risikotillæg for markeds-, forvalter- og likviditetsrisici samt et tillæg for eventuel lånefinansieret investering (gearing). Disse risici gennemgås løbende og mindst kvartalsvist i forhold til markedsudviklingen. Bestyrelsen har fastsat rammer for den investeringsmæssige risiko for alle aldersgrupper på livscyklus og øvrige kapitalelementer målt ved den interne risikomodel.

Pædagogernes Pension har endvidere siden 2013 anvendt Prudent Person-beregninger – se under Solvens II nedenfor – som grundlag for bestyrelsens beslutninger om satser for pensioner set i forhold til afkastforventningerne i den besluttede investeringspolitik og -strategi.

Solvenskapitalkravet

Solvenskapitalkravet opgøres efter standardmodellen under Solvens II, dvs. uden anvendelse af muligheden for lempelser, fx volatilitetsjustering eller et lavere stød på kvalificerede infrastruktur investeringer.

Tabel 4. Solvenskapitalkrav og overdækning, ultimo 2017

(mio. kr.)	2017	2016
Anvendelig kapitalgrundlag til dækning af kapitalkrav (SCR og MCR)	3.837	3.699
Solvenskapitalkrav (SCR)	1.440	1.246
Overdækning i forhold til SCR	2.397	2.453
Minimumskapitalkrav (MCR)	655	526
Overdækning i forhold til MCR	3.182	3.173

Bestyrelsen gennemgår mindst én gang årligt opgørelsesmetoden, hvilket senest er sket på bestyrelsesmødet den 14. december 2017. Følsomhedsanalyser gennemføres i forhold til solvenskapitalkravet for at vurdere styrken overfor yderligere ændringer i de væsentligste risici, fx aktie-, rente- og valutakursrisikoen. Disse viser, at Pædagogernes Pension ultimo 2017 er robust overfor endnu større stød end der indregnes i solvenskapitalkravet.

Beregningen af solvenskapitalkravet foretages af Forca, mens Pædagogernes Pension overordnet har ansvaret, herunder controlling og godkendelse af opgørelsen. Der er i Forca etableret en fuldt automatiseret og systemunderstøttet opgørelse af solvenskapitalkravet, og fra systemet sker der ligeledes indberetning af solvenskapitalkravet og øvrige skemaer til Finanstilsynet. Løsningen indebærer

både en konsistent anvendelse af data på tværs af forsikringssystemet, fondssystemet og økonomi-systemet og en fuldt integreret godkendelsesproces for de anvendte data.

Vurdering af Pædagogernes Pensions risiko og solvens

Bestyrelsen udarbejder mindst årligt en vurdering af Pædagogernes Pensions egen risiko og solvens (*ORSA* eller *Risikovurdering*) i forhold til reglerne under Solvens II og ledelsesbekendtgørelsen. Risikovurderingen gennemføres på baggrund af en grundig proces med først en fastlæggelse af risikobilledet i bestyrelsen efter forudgående behandling i revisionsudvalget. I oplægget til risikobilledet inddrages drøftelserne i Risikokomiteén. Risikokomiteén er central for risikostyringssystemet og risikostyringsfunktionens arbejde, og alle fagansvarlige risikoejere deltager i Risikokomiteén, således at de væsentlige risici for Pædagogernes Pension og for pædagogerne med pensionsordning i Pædagogernes Pension identificeres. Det endelige risikobillede er grundlaget for risikovurderingen.

Risikovurderingen i 2017 viser, at Pædagogernes Pension både på 1-års sigt med et sikkerhedsniveau på 99,5 pct. svarende til en 200-års begivenhed kan modstå risici i forhold til overholdelse af solvenskapitalkravet og at forretningsmodellen på længere sigt (mindst 5 år) med stor sikkerhed kan gennemføres. Da pensionsordningen i Pædagogernes Pension i al væsentlighed er på markedsrente er vurderingen af risici i forhold til gennemførelse af forretningsmodellen central i risikovurderingen. Risikovurderingen indsendes efterfølgende til Finanstilsynet, hvilket er sket ultimo 2017.

Solvens II

Den 1. januar 2016 trådte de nye fælleseuropæiske Solvens II-regler i kraft. Solvens II og ledelsesbekendtgørelsen udstedt af Finanstilsynet indebærer regulering på en række områder med øgede krav til både risikostyringsfunktionen, investeringsfunktionen, aktuariet og compliancefunktionen. Pædagogernes Pension har under disse regler etableret nøglefunktioner inden for områderne risikostyring, aktuariet og compliance, og for hvert af områderne er der ligeledes udpeget nøglepersoner fra Pædagogernes Pensions administration. Hertil kommer nøglefunktionen intern audit, som er en overvågning af de øvrige tre kontrolfunktioner. For at sikre uafhængighed af intern audit funktionen og af nøglepersonen på intern audit har Pædagogernes Pension valgt at outsource begge disse til et eksternt uafhængigt revisionsselskab. Nøglepersonerne skal opfylde krav til egnethed og hæderlighed ("fit & proper").

Pædagogernes Pension har i forbindelse med overgangen til Solvens II organisatorisk styrket risikostyringsfunktionen, og der er anvendt en uafhængig ekstern gennemgang for at sikre opfyldelsen af kravene under Solvens II. For både investerings- og risikostyringsområdet har der også været fokus på opfyldelsen af kravene til opfyldelse af Prudent Person-princippet under Solvens II. Prudent Person har erstattet de hidtidige regler for investeringsaktiverne sammensætning og risiko, og indebærer, at Pædagogernes Pension skal investere aktiverne, så pædagogernes, og deres evt. begunstigedes, interesser varetages bedst muligt, herunder kun at investere i aktiver, hvortil der knytter sig risici, der kan identificeres, måles, forvaltes, kontrolleres og rapporteres om.

Resultat, balance og egenkapital

Resultat til fordeling

Resultatet til fordeling mellem medlemmerne og egenkapitalen udgøres af summen af rente-, risiko- og omkostningsresultaterne – driftsresultatet – samt regulering som følge af ændringen i diskonteringsrente og udviklingen i medlemmernes sammensætning på fx alder.

Tabel 5. Resultat til fordeling

(mio. kr.)	2017	2016
Investeringsafkast efter pensionsafkastskat	4.511	3.842
Tilskrivning af afkast og grundlagsrente til medlemmerne før bonus	-4.125	-3.464
Renteresultat før bonus, i alt	386	378
Risikoresultat	124	153
Omkostninger dækket af medlemsbidrag	42	41
Administrationsomkostninger	-36	-38
Omkostningsresultat før bonus	6	2
Driftsresultat, i alt	515	533
Markedsværdiregulering af pensionshensættelser, i alt	36	583
Realiseret resultat til fordeling	551	1.115

Anm.: Der er foretaget afrundinger i tabellen, og tallene summer ikke nødvendigvis.

Det realiserede resultat på 551 mio. kr. tillagt pensionsafkastskat på 808 mio. kr. udgør 1.359 mio. kr. Af dette vedrører 474 mio. kr. de bonusberettigede forsikringer og 885 mio. kr. de ikke-bonusberettigede forsikringer.

Renteresultatet består af det opnåede investeringsresultat fratrukket forrentningen af medlemmernes opsparing og udgør 386 mio. kr.

Risikoresultatet er de opkrævede risikopræmier fratrukket udgiften til risikoydelser og udgjorde 124 mio. kr. Medlemmerne har fået udbetalt 404 mio. kr. til ydelser ved død til efterladte, invalideydelser og til kritisk sygdom. Det positive risikoresultat kom medlemmerne til gode i form af lavere betaling for forsikringsdækninger i 2017. De ændrede regler for tildeling af førtidspension har medført færre tilkendelser af invalidepensioner over de seneste år, mens der i 2017 er flere medlemmer der har fået udbetaling ved ressourceforløb.

Omkostningsresultatet før bonus er de opkrævede omkostningsbidrag fratrukket de faktiske administrationsomkostninger og udgjorde 6 mio. kr. i 2017 mod 2 mio. kr. i 2016. Det faldende omkostningsniveau kommer medlemmerne til gode i form af lavere omkostningsbidrag fremover.

Driftsresultatet udgjorde derfor 515 mio. kr. mod 533 mio. kr. i 2016.

Resultat

Pædagogernes Pension har anmeldt regler for overskudsfordeling til Finanstilsynet. Reglerne fastlægger fordelingen af overskuddet mellem medlemmernes pensionsordninger og medlemmerne som

ejere. Medlemmernes andel som ejere – egenkapitalforrentningen eller resultatet – udgør 175 mio. kr. i 2017.

Tabel 6. Disponering af resultat til fordeling

(mio. kr.)	2017	2016
Realiseret resultat til fordeling	551	1.115
Medlemmers bonustilskrivning	-3	-3
Udlodning ved overgang til markedsrente	174	838
Pensionisters bonustilskrivning	0	0
Årets ændring i risikomargen	0	-86
Årets ændring i individuel bonus	0	-15
Årets ændring i risikofond	-5	63
Årets ændring i kollektivt bonuspotential	210	85
Fordelt til medlemmerne	376	881
Fordelt til egenkapitalen	175	234

Medlemmernes pensionsordninger har fået 4.125 mio. kr. før bonus i form af tilskrivning af afkast og grundlagsrente, jf. tabel 5. Hertil kommer yderligere 376 mio. kr. i form af bonus og opbygning af bonuspotentialer, jf. tabel 6. Medlemmerne har dermed i alt fået 4.501 mio. kr. i 2017.

Bidrag og udbetalinger

Medlemsbidrag udgjorde 2.754 mio. kr. i 2017 mod 2.661 mio. kr. i 2016. Dette svarer til en stigning på 93 mio. kr. eller 3,5 pct.

I alt udbetalte Pædagogernes Pension i 2017 ydelser på 1.511 mio. kr. mod 1.490 mio. kr. i 2016, en stigning på 1,4 pct. Ydelserne fordeler sig overordnet med:

- 770 mio. kr. til alderspensioner
- 232 mio. kr. til invalideydelser
- 112 mio. kr. til ydelser ved død
- 36 mio. kr. til kritisk sygdom samt
- 361 mio. kr. til overførsler og udtrædelser vedrørende medlemmer, der ophævede pensionsordningen i Pædagogernes Pension.

Pædagogernes Pension har fortsat langt flere bidragsbetalende medlemmer end pensionister, men et stigende antal betalende medlemmer vil gå på pension i de kommende år, og derfor vil de udbetalte pensionsydelser procentuelt stige forholdsvis meget. I kroner vil medlemsbidragene over den kommende årrække dog fortsat overstige udbetalingerne med bred margin.

Egenkapital og konsolidering

Egenkapitalen udgjorde 3.903 mio. kr. pr. 31. december 2017, hvilket er 175 mio. kr. mere end ved indgangen til året, svarende til årets resultat.

Udskudt pensionsafkastskat udgjorde 155 mio. kr. ultimo 2017, hvilket er 65 mio. kr. mere end ved udgangen af 2016. Udskudt pensionsafkastskat opstår dels på grund af, at tilskrivning på medlemmers depoter i 2015 oversteg skattepligtigt afkast i 2015 og dels af fremførte skattelempelser i forbindelse med udenlandske indkomster. Begge poster er i 2017 forøget med henholdsvis 28 mio. kr. og 30 mio. kr. Hertil kommer en primo regulering i forbindelse med skattemæssige reguleringer for tidligere perioder.

Pensionsvirksomhed

Pensionspakken

Alle medlemmer i Pædagogernes Pension er omfattet af Pensionspakken. Denne er en enkel og fremtidssikret pensionsordning, hvor flest mulige penge går til pension samtidig med, at medlemmerne har gode forsikringer ved sygdom og død. Der bliver løbende taget stilling til størrelsen af forsikringerne, så de sammen med den offentlige pension og ATP giver en tilstrækkelig dækning for en typisk pædagog. Medlemmernes opsparing bliver forrentet med markedsrente gennem hele pensionsordningens levetid, hvilket efter bestyrelsens opfattelse giver den bedste forrentning over tid.

Weekendpension

Medlemmerne har mulighed for at spare ekstra op til pension dels via supplerende indbetaling til hovedordningen i Pædagogernes Pension og dels via Weekendpension. I Weekendpension er der mulighed for at vælge mellem ratepension og skattefri aldersopsparing. Medlemmerne har således mulighed for at etablere den supplerende pensionsopsparing, der passer bedst sammen med den obligatoriske pensionsordning og medlemmets ønsker og behov.

Medlemsudviklingen

Pædagogernes Pension har 114.079 medlemmer inkl. børne- og ægtefællepensionister ultimo 2017. Antallet af indbetalende medlemmer er stabilt på trods af pres på de kommunale budgetter. Antallet af pensionerede og hvilende medlemmer er stigende.

Tabel 7. Medlemmer og pensionister, ultimo

(antal)	2017	2016
Betalende medlemmer*	67.240	66.626
Hvilende medlemmer	28.045	27.331
Pensionerede medlemmer	17.189	15.733
Medlemmer, i alt	112.474	109.690
Alderspensionister	14.528	12.950
Invalidepensionister	2.661	2.783
Pensionerede medlemmer, i alt	17.189	15.733
Ægtefællepensionister	1.019	998
Børnepensionister	586	666
Børne- og ægtefællepensionister, i alt	1.605	1.664

*: Inklusive bidragsfrit dækkede.

Forrentning af medlemmernes pensionsopsparing

I Pensionspakken er medlemmernes opsparing forrentet med en depotrente, der svarer til det direkte afkast på investeringsaktiverne fratrullet pensionsafkastskat og investeringsomkostninger. Depotrenten for en 45-årig har siden etableringen af Pensionspakken i 2003 i gennemsnit udgjort 5,6 pct. pr. år.

Af figur 1 fremgår udviklingen i 100 kr. forrentet med depotrenten for en 45-årig i Pensionspakken siden 1. januar 2003. 100 kr. indbetalt i 2003 er således vokset til 225 kr. ved udgangen af 2017. Af figuren fremgår, at tabet under den finansielle krise i 2008-2009 er indhentet. Medlemmerne har over perioden fået en depotrente, der langt overstiger inflationen. På en markedsrenteordning må det forventes, at der fra tid til anden vil være år med negative depotrenter, men bestyrelsen er af den opfattelse, at over længere perioder vil depotrenten på en markedsrenteordning være højere end på en garanteret grundlagsrente på gennemsnitsrente.

Figur 1. Hvad er 100 kr. blevet til fra 2003-2017 – Pensionspakken

Pædagogernes Pensions ledelse

Generalforsamling og delegeretforsamling

På generalforsamlingen 2017 blev de to uafhængige og særligt kyndige medlemmer af bestyrelsen, Leif Hasager og Lis Skovbjerg, genvalgt til bestyrelsen for en toårig periode.

Delegeretforsamlingen blev valgt i efteråret 2013. Som følge af ændrede regler for afholdelse af lokale generalforsamlinger, er kadencen for valg til Pædagogernes Pensions delegeretforsamling blevet tilpasset hertil, hvorfor det blev besluttet at udvide funktionsperioden for den i 2013 valgte forsamling til fem år, det vil sige for årene 2014-2018. Der er således nyvalg til delegeretforsamlingen i efteråret 2018.

Forsamlingen består af 35 delegerede. Der vælges tre delegerede fra hvert område svarende til BUPL's lokale fagforeninger, dog kun én fra Bornholm. Der vælges endvidere én delegeret fra Landsforeningen for Socialpædagoger (LFS).

Delegeretforsamlingen har i 2017 afholdt 3 møder.

Bestyrelsen

Der er ikke indtrådt eller fratrådt medlemmer af bestyrelsen i 2017.

Kommunernes Landsforening og Børne og Ungdomspædagogernes Landsforbund udpeger hver to medlemmer af Pædagogernes Pensions bestyrelse. På generalforsamlingen vælges der tre medlemmer af og blandt pensionskassens medlemmer til bestyrelsen. Endvidere vælges der på generalforsamlingen 2 uafhængige og særligt kyndige medlemmer til bestyrelsen for en to årig periode.

Bestyrelsen har i 2017 afholdt 6 møder.

Revisionsudvalget

Pædagogernes Pensions bestyrelse har i henhold til lovgivningen nedsat et revisionsudvalg. Revisionsudvalgets opgave er at have særlig fokus på at overvåge pensionskassens regnskabsaflæggelse og overvåge, om pensionskassens interne kontrol- og risikosystemer fungerer effektivt.

Pensionskassens revisionsudvalg består af tre bestyrelsesmedlemmer, herunder de to uafhængige og særligt kyndige medlemmer af bestyrelsen. Lis Skovbjerg er af bestyrelsen udpeget som formand for revisionsudvalget, Leif Hasager som næstformand, og udvalgets tredje medlem er bestyrelsesformand Claus Omann Jensen.

Revisionsudvalget har i 2017 afholdt 3 møder. Revisionsudvalget kvalificerer og forbereder drøftelserne i bestyrelsen inden for udvalgets virke, som overordnet omfatter regnskab, revision, compliance og risiko. Revisionsudvalget har i 2017 styrket overvågningen af værdiansættelsen af unoterede aktiver.

Direktionen

Administrerende direktør Sune Schackenfeldt udgør direktionen.

Ledelse og styring

Som en del af Solvens II har Finanstilsynet fastsat en række krav til ledelsen og styringen af livsforsikringsselskaber og pensionskasser, herunder Pædagogernes Pension. Det overordnede formål med kravene er at sikre en sund virksomhed med effektive former for virksomhedsstyring.

Der er etableret funktioner indenfor områderne aktuariat, compliance, risikostyring og internal audit, ligesom der er udpeget nøglepersoner indenfor hver af disse områder.

Aflønningspolitik

Bestyrelsen har i henhold til lovgivningen fastlagt en aflønningspolitik for Pædagogernes Pension. Aflønningspolitikken indebærer blandt andet, at ingen medarbejdere eller medlemmer af direktionen og bestyrelsen modtager variable løndelev, herunder bonus.

Aflønningspolitikken er tilgængelig på Pædagogernes Pensions hjemmeside under <https://www.pbu.dk/globalassets/aflonningspolitik-i-paagogernes-pension.pdf>.

Måltal for det underrepræsenterede køn

Pædagogernes Pensions bestyrelse skal i henhold til lovgivningen opstille et måltal for det underrepræsenterede køn med henblik på at opnå en ligelig repræsentation mellem kønnene på posterne i hvert af de øverste ledelseslag. Bestyrelsen opfatter en ligelig repræsentation som en repræsentation af hvert køn med mindst 33 pct.

I Pensionskassens bestyrelse er der ved udgangen af 2017 to kvinder og syv mænd, hvorfor en ligelig repræsentation ikke er opnået, hvilket blandt andet skyldes, at der ikke har været udskiftning.

Det er målsætningen, at en ligelig repræsentation er opnået senest ved udgangen af 2022.

Bestyrelsen, delegeretforsamlingen og daglig ledelse

Bestyrelsen

Claus Omann Jensen *
Formand
1. viceborgmester, Randers
Kommune

Lasse Bjerg Jørgensen **
1. næstformand
Hovedkasserer, BUPL

Torstein Grubb ***
2. næstformand
Pædagog

Steffen Poulsen ***
SFO-leder

Kim Hyttel ***
Institutionsleder

Mette Aagaard Larsen **
Faglig sekretær, BUPL

Andreas Liske Keil *
Medlem af Borgerrepræsentationen
Københavns Kommune

Lis Skovbjerg ***
Særligt kvalificeret medlem

Leif Hasager ***
Særligt kvalificeret medlem

* Udpeget af Kommunernes Landsforening (KL)

** Udpeget af Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL)

*** Valgt af medlemmerne

Delegeretforsamlingen fra den 1. januar 2017

Bjarne Kofoed	Hovedstaden
Bjarne Benda	Hovedstaden
Ulla Mathiesen	Hovedstaden
Per B. Andersen	Storkøbenhavn
Per Uno Nielsen	Storkøbenhavn
Brigitte Christensen	Storkøbenhavn
Ole Leif Nielsen	Nordsjælland
Bent Pedersen	Nordsjælland
Søs Gausbo	Nordsjælland
Torstein Grubb	Midtsjælland
Kay Abrahamsen	Midtsjælland
Pia Ungstrup Petersen	Midtsjælland
Flemming Jørgensen	Sydøstsjælland
Mette Laurentzius	Sydøstsjælland
Bjørn Paw Steenberg	Sydøstsjælland
Susanne B. Frederiksen	Bornholm
Anders Bech Kristensen	Fyn
Marianne Carlsen	Fyn
Johannes Nissen	Fyn
Claus-Peter Aanum	Syddjylland
Per Wøssner	Syddjylland
Lasse Porsgaard Birkelund	Syddjylland
Kim Hyttel	MidtVestjylland
Astrid Jensen	MidtVestjylland
Gitte Thomsen Villadsen	MidtVestjylland
Lone Brask Bay	Østjylland
Elisabeth Skousen	Østjylland
Preben Fonslet Jørgensen	Østjylland
Thomas Dahl	Århus
Steffen Poulsen	Århus
Lars Møller	Århus
Peter Leth Nielsen	Nordjylland
Grethe Kirstine Nielsen	Nordjylland
Per Just Thodberg	Nordjylland
Hanne Rosenqvist	LFS

Bestyrelsens ledelseshverv

Bestyrelsesformand Claus Omann Jensen

1.viceborgmester, Randers kommune
Formand for Udviklingsudvalg, Randers kommune
Næstformand økonomiudvalget, Randers kommune
Bestyrelsesformand for Verdo A/S
Medlem af Beredskab og sikkerhed Randers Favrskov Djursland
Medlem af KL's repræsentantskab
Bestyrelsesmedlem i JENSENplus
Bestyrelsesmedlem i plusINDRETNING Aps

1. næstformand Lasse Bjerg Jørgensen

Hovedkasserer i BUPL
Formand for BUPL-A
Bestyrelsesmedlem i Danske A-kasser
Bestyrelsesmedlem i Vesterbro Ungdomsgård
Bestyrelsesmedlem i Ulandssekretariatet
Medlem af repræsentantskabet i Lån & Spar Bank A/S

2. næstformand Torstein Grubb

Bestyrelsesmedlem Steffen Poulsen

Bestyrelsesmedlem Kim Hyttel

Kritisk revisor for BUPL forbund og BUPL MidtVestjylland
Suppleant for kritisk revisor for BUPL-A
Kasserer i Danske Ølsamlere
Landsbestyrelsesmedlem Danske Ølentusiaster
Rådsmedlem, Forbrugerrådet Tænk

Bestyrelsesmedlem Mette Aagaard Larsen

Faglig sekretær i BUPL
Næstformand i BUPL-A

Bestyrelsesmedlem Andreas Liske Keil

Medlem af Københavns Borgerrepræsentation

Bestyrelsesmedlem Lis Skovbjerg

Næstformand i Pensionskassen for Magistre og Psykologer
Næstformand i MP Ejendomme P/S
Bestyrelsesmedlem i MP Investment Management A/S
Næstformand i Revisionsudvalget i Pensionskassen for Magistre og Psykologer

Bestyrelsesmedlem Leif Hasager

Bestyrelsesmedlem i Kirk Kapital
Bestyrelsesmedlem i KJK Sicav
Bestyrelsesmedlem i Formuepleje Ejendomme
Bestyrelsesmedlem i Formuepleje Lux Sicav

Direktionens ledelseshverv

Administrerende direktør Sune Schackenfeldt

Bestyrelsesformand for PBU Bolig A/S

Bestyrelsesformand for Ejendomsudvikling Flintholm Have P/S

Bestyrelsesformand for Ejendomsudvikling Kronborg Strand P/S

Bestyrelsesformand for Nyborg Midtermole P/S

Bestyrelsesformand for PBU Invest Holding P/S

Bestyrelsesmedlem i Forca A/S

Bestyrelsesformand for Cystisk Fibrose Landsforeningen

Alle disse hverv er ulønnede.

For yderligere oplysninger om Sunes CV, hverv og personlige oplysninger henvises til følgende link:

<https://www.pbu.dk/om-os/fakta-om-pbu2/organisation/Ledelse/sune-schackenfeldt/>

Ledelsesgruppen

Adm. direktør Sune Schackenfeldt

Ansvarshavende aktuar Frank Cederbye

Investeringsdirektør Morten Schou (fratrådt januar 2018)

Finansdirektør Lars Ingemann Nielsen

Udviklingsdirektør Jan Kæraa Rasmussen

For yderligere oplysninger om ledelsesgruppen henvises til følgende link:

<https://www.pbu.dk/om-os/fakta-om-pbu2/organisation/Ledelse/>

5-års oversigter: Hovedtal og Finanstilsynets nøgletal

Tabel 8. Regnskabet hovedtal (pensionskassen), 2013-2017

(mio.kr.)	2017	2016	2015	2014	2013
Resultatopgørelsens hovedtal					
Medlemsbidrag	2.754	2.661	2.578	2.556	2.518
Pensionsydelse*	1.511	1.490	1.386	1.854	1.060
Investeringsafkast efter PAL-skat	4.511	3.842	1.342	4.005	2.095
Administrationsomkostninger	36	38	34	47	82
Pensionsteknisk resultat	-103	-14	932	-153	-69
Resultat	175	234	995	61	52
Balancens hovedtal					
Hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter, i alt	60.542	55.000	50.072	48.566	43.864
Egenkapital	3.903	3.728	3.681	2.686	2.626
Aktiver	66.063	63.222	57.760	53.256	47.672
<u>Aktiver (koncern)</u>	<u>66.175</u>	<u>63.346</u>	<u>57.863</u>	<u>53.334</u>	<u>47.839</u>

Bemærkninger.:

/Endring i regnskabsbekendtgørelsen i 2016 er af en sådan karakter, at det ikke er praktisk muligt at tilpasse balancens sammenligningstal. Sammenligningstal for perioden før 2016 er derfor ikke direkte sammenlignelige med 2016 og 2017.

* Pensionsydelse i 2014, eksklusiv afgift af kapitalpensioner afregnet til SKAT på 691 mio. kr., udgjorde 1.164 mio. kr.

Aktiver i 2013-2014 er inklusive Gæld angående afledte finansielle instrumenter og Gæld til kreditinstitutter

Noter:

Bortset fra aktiver er hovedtallene identiske for pensionskassen og koncernen.

Afrundinger kan medføre, at tallene ikke summer.

Tabel 9. Nøgletal (pensionskassen), 2013-2017

	2017	2016	2015	2014	2013
Afkastprocent relateret til markedsrenteprodukter før pensionsafkastskat (N2)	9,2	8,5	3,7	10,2	7,9
Afkastprocent for 45 årig, pct.	10,4	9,6	4,8	10,2	7,9
Afkastprocent for 50 årig, pct.	9,8	8,7	4,8	10,2	7,9
Afkastprocent for 60 årig, pct.	8,6	8,2	2,9	10,2	7,9
Afkastprocent for 75 årig, pct.	7,4	7,9	0,0	10,2	7,9
Afkastprocent relateret til markedsrenteprodukter efter pensionsafkastskat	7,8	7,2	3,1	8,6	6,7
Afkastprocent relateret gennemsnitsrenteprodukter før pensionsafkastskat (N1)	7,4	7,6	1,7	10,4	1,7
Afkastprocent relateret gennemsnitsrenteprodukter efter pensionsafkastskat	6,3	6,4	1,4	8,8	1,4
Kontorente relateret til Livscyklus (efter pensionsafkastskat)					
Kontorente for 45 årig, pct.	10,5	3,8	5,1	9,0	6,6
Kontorente for 50 årig, pct.	9,6	3,2	5,1	9,0	6,6
Kontorente for 60 årig, pct.	8,0	3,5	3,7	9,0	6,6
Kontorente for 75 årig, pct.	6,5	4,2	1,4	9,0	6,6
Risiko på afkast relateret til markedsrenteprodukter (N3)	3,25	3,75	-	-	-
Omkostningsprocent af hensættelser (N4)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
Omkostninger pr. medlem (N5), kr.	296	321	285	398	700
Egenkapitalforrentning efter skat (N6)	4,6	6,3	31,2	2,3	2,0
Forretning af overskudskapital, der tildeles afkast som egenkapital (N7)	-	-	-	-	-
Solvensdækning (N8) urevideret	266,4	296,9	305,0	-	-

Bemærkning:

Ændring i regnskabsbekendtgørelsen i 2016 er af en sådan karakter, at det ikke er praktisk muligt at tilpasse sammenligningstal. Sammenligningstal for perioden før 2016 er derfor ikke direkte sammenlignelige med 2016 og 2017.

Nøgletallet Solvensdækning (N8) er undtaget fra kravet om revision, jf. bekendtgørelse nr. 937 af 27. juli 2015 om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser, og er dermed ikke revideret.

Ledelsespåtegning

Bestyrelsen og direktionen har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for Pædagogernes Pension for regnskabsåret 2017.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med Lov om finansiel virksomhed.

Årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og pensionskassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af koncernens og pensionskassens aktiviteter for regnskabsåret 2017.

Ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for udviklingen og aktiviteterne i koncernen og pensionskassen samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer som koncernen og pensionskassen kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

København, den 16. marts 2018

Direktionen

Sune Adam Wilhelm A Schackenfeldt

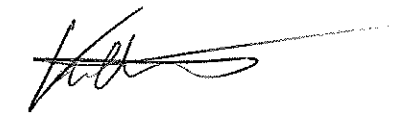
Bestyrelsen

Claus Omann Jensen (Formand)

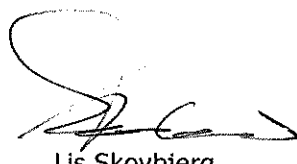
Torstein Grubb (2. næstformand)

Kim Hyttel

Andreas Liske Keil

Lis Skovbjerg

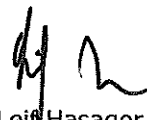
Lasse Bjerg Jørgensen (1. næstformand)

Steffen Poulsen

Mette Aagaard Larsen

Leif Hasager

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til medlemmerne af Pædagogernes Pension – pensionskassen for pædagoger

Konklusion

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet (herefter benævnt "regnskaberne") for Pædagogernes Pension – pensionskassen for pædagoger for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2017, der omfatter resultatopgørelse, totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis. Koncernregnskabet og årsregnskabet udarbejdes efter lov om finansiell virksomhed.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og pensionskassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af koncernens og pensionskassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2017 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsprotokollat til revisionsudvalget og bestyrelsen.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet". Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Uafhængighed

Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser som omhandlet i artikel 5, stk.1, i forordning (EU) nr. 537/2014.

Valg af revisor

Vi blev første gang valgt som revisor for Pædagogernes Pension – pensionskassen for pædagoger den 26. maj 2000 og er genvalgt årligt ved generalforsamlingsbeslutning i en samlet opgaveperiode på 18 år frem til og med regnskabsåret 2017.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af regnskaberne for regnskabsåret 2017. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af regnskaberne som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold. For hvert af nedennævnte forhold er beskrivelsen af, hvordan forholdet blev behandlet ved vores revision, givet i denne sammenhæng.

Vi har opfyldt vores ansvar som beskrevet i afsnittet "Revisors ansvar for revisionen af regnskaberne", herunder i relation til nedennævnte centrale forhold ved revisionen. Vores revision har omfattet udformning og udførelse af revisionshandlinger som reaktion på vores vurdering af risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskaberne. Resultatet af vores revisionshandlinger, herunder de revisionshandlinger vi har udført for at behandle nedennævnte forhold, danner grundlag for vores konklusion om regnskaberne som helhed.

Måling af hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter

Hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter udgør 60,5 mia. kr. pr. 31. december 2017 for pensionskassen. Heraf udgør hensættelser til markedsrenteprodukter 56,5 mia. kr. og pensionshensættelser til gennemsnitsrenteprodukter 4,0 mia. kr.

Måling af pensionshensættelser til gennemsnitsrenteprodukter involverer ledelsesmæssige skøn, der i væsentligt omfang påvirker den regnskabsmæssige værdi. Som følge heraf vurderes dette at være et centralt forhold i revisionen.

De væsentligste ledelsesmæssige skøn omfatter sandsynligheder for invaliditet, dødelighed og tilbagekøb.

Ledelsen har angivet oplysninger om hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter i note 16 og 17.

Hensættelser til markedsrenteprodukter er tegnet uden garantier. Vi anser ikke måling af disse hensættelser for forbundet med betydelige risici for fejlinformation, udover risici relateret til måling af alternative investeringsaktiver.

Vores revision af hensættelse til pensionsaftaler og investeringskontrakter:

Baseret på vores risikovurdering har vi gennemgået den af ledelsen foretagne måling af hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter.

Vores revision har omfattet gennemgang af de metoder, forudsætninger og data som ledelsen har anvendt i forbindelse med opgørelsen af hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter.

Revisionshandlingerne, der er udført i samarbejde med vores eksperter med aktuarmæssige kvalifikationer, har omfattet:

- Test af nøglekontroller i de aktuarmæssige modeller, dataindsamling og -analyse samt processer for fastlæggelse af forudsætninger
- Vurdering af de anvendte metoder ved at anvende vores branchekendskab og erfaring,

med fokus på ændringer sammenlignet med sidste år

- Vurdering af eventuelle væsentlige afvigelser i forudsætningerne i forhold til lov- og rapporteringsmæssige krav og branchestandarder
- Vurdering af forudsætninger om sandsynlighed for invaliditet, dødelighed og tilbagekøb, der er anvendt i opgørelsen, sammenholdt med historiske data og markedspraksis
- Afstemning af hensættelser til forsikringssystemet og analyse af udviklingen, især i rente-, risiko- og omkostningsresultater.

Måling af unoterede investeringsaktiver

Unoterede investeringsaktiver udgør 8,2 mia. kr. pr. 31. december 2017 for koncernen. Unoterede investeringsaktiver omfatter bl.a. investeringsejendomme, investeringer i kapitalfonde, ejendomsfonde og unoterede aktier.

Måling af unoterede investeringsaktiver til dagsværdi vurderes at være et centralt forhold ved revisionen, idet målingen er påvirket af ledelsesmæssige skøn, ligesom ændringer i forudsætninger og de anvendte metoder kan have væsentlig indvirkning på målingen af de unoterede investeringsaktiver.

De væsentligste ledelsesmæssige skøn omfatter fastsættelse af markedsværdi på illikvide aktiver, fastsættelse af afkastkrav samt vurdering af fremtidige pengestrømme, herunder forventninger til udviklingen i markederne, hvor investeringerne er foretaget.

Ledelsen har angivet oplysninger om unoterede investeringsaktiver i note 27 og 28.

Vores revision af unoterede investeringsaktiver

Baseret på vores risikovurdering har vi gennemgået den af ledelsen foretagne måling af unoterede investeringsaktiver.

Vores revision har omfattet en vurdering af de anvendte metoder og fastlagte forudsætninger. Revisionshandlingerne har omfattet:

- Test af nøglekontroller for måling af unoterede investeringsaktiver, herunder processer for fastlæggelse af forudsætninger, ledelsesgodkendelse og eventuelle ledelsesmæssige ændringer af skøn og kontrollernes effektivitet
- Vurdering af de anvendte metoder ved at anvende vores branchekendskab og erfaring, med fokus på bl.a. ændringer i forhold til sidste år
- Vurdering af de væsentligste forudsætninger for fremtidige pengestrømme samt fastlagte afkastkrav, herunder vurdering af investeringsejendommenes driftsafkast og individuelle afkastkrav benyttet i værdiansættelsen, sammenholdt med historiske data, mæglervurderinger og markedspraksis
- Afstemning af værdier til modtagne rapporteringer fra forvaltere af de unoterede investeringer.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskaberne omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskaberne er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskaberne eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiell virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med regnskaberne og er udarbejdet i overensstemmelse med krav i lov om finansiell virksomhed. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for regnskaberne

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde regnskaberne uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskaberne er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og pensionskassens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskaberne på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller pensionskassens, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for regnskaberne

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskaberne som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugere træffer på grundlag af regnskaberne.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskaberne, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og pensionskassens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskaberne på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og pensionskassens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskaberne eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusion er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og pensionskassen ikke længere kan fortsætte driften
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskaberne, herunder noteoplysningerne, samt om regnskaberne afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller ler forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om bl.a. det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav

vedrørende uafhængighed og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af regnskaberne for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres, eller i de yderst sjældne tilfælde, hvor vi fastslår, at forholdet ikke skal kommunikeres i vores revisionspåtegning, fordi de negative konsekvenser heraf med rimelighed ville kunne forventes at veje tungere end de fordele, den offentlige interesse har af sådan kommunikation.

Nøgletallet solvensdækning

Ledelsen er ansvarlig for nøgletallet solvensdækning, der fremgår af hoved- og nøgletalsoversigten i årsrapporten.

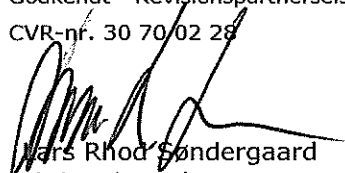
Som anført i hoved- og nøgletalsoversigten i årsrapporten er nøgletallet solvensdækning undtaget fra kravet om revision. Vores konklusion omfatter derfor ikke nøgletallet solvensdækning, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om dette nøgletal.

I tilknytning til vores revision af regnskaberne er det vores ansvar at overveje, om nøgletallet solvensdækning er væsentligt inkonsistent med regnskaberne eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Hvis vi på dette grundlag konkluderer, at der er væsentlig fejlinformation i nøgletallet solvensdækning, skal vi rapportere herom. Vi har ingenting at rapportere i den forbindelse.

København, den 16. marts 2018

ERNST & YOUNG
Godkendt Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 30 70 02 28

Lars Rhod Søndergaard
statsaut. revisor
mne28632

Allan Lunde Pedersen
statsaut. revisor
mne34495

Resultatopgørelse og totalindkomstopgørelse

Alle beløb i tusind kr.

Alle beløb i tusind kr.	Note	Pensionskassen		Koncernen	
		2017	2016	2017	2016
PENSIONSVERKSOMHED					
Bruttomedlemsbidrag	2	2.754.253	2.660.801	2.754.253	2.660.801
Medlemsbidrag f.e.r., i alt		2.754.253	2.660.801	2.754.253	2.660.801
Indtægter fra tilknyttede virksomheder		104.044	119.451		
Indtægter fra associerede virksomheder		83.322	62.234	83.322	62.234
Indtægter af investeringsejendomme		19.135	15.746	44.275	64.249
Renteindtægter og udbytter m.v.		956.680	1.378.291	1.712.797	2.019.230
Kursreguleringer	3	4.223.767	3.179.252	3.687.114	2.714.471
Renteudgifter		-14.814	-165.348	-13.644	-165.348
Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed		-52.811	-60.854	-194.540	-166.064
Investeringsafkast, i alt		5.319.324	4.528.772	5.319.324	4.528.772
Pensionsafkastskat		-808.186	-686.693	-808.186	-686.693
Investeringsafkast efter pensionsafkastskat		4.511.138	3.842.080	4.511.138	3.842.080
Pensionsydelse f.e.r., i alt	4	-1.511.379	-1.490.151	-1.511.379	-1.490.151
Ændring i pensionshensættelser f.e.r.		-5.542.909	-4.739.936	-5.542.909	-4.739.936
Pensionsmæssige driftsomkostninger f.e.r., i alt	5	-36.128	-38.388	-36.128	-38.388
Overført investeringsafkast		-278.115	-248.253	-278.115	-248.253
PENSIONSTEKNISK RESULTAT		-103.141	-13.848	-103.141	-13.848
Egenkapitalens investeringsafkast		327.940	292.623	327.940	292.623
RESULTAT FØR SKAT		224.800	278.776	224.800	278.776
Pensionsafkastskat for egenkapital		-49.825	-44.370	-49.825	-44.370
ÅRETS RESULTAT		174.974	234.405	174.974	234.405
Anden totalindkomst		0	0	0	0
ÅRETS TOTALINDKOMST		174.974	234.405	174.974	234.405

Årets resultat overføres til egenkapitalen.

Balance – Aktiver

Alle beløb i tusind kr.

	Note	Pensionskassen		Koncernen	
		2017	2016	2017	2016
Driftsmidler	6	0	1.282	0	1.282
MATERIELLE AKTIVER, I ALT		0	1.282	0	1.282
Investerings ejendomme	7	39.814	44.908	111.366	234.907
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder		182.970	122.389	-	-
Udlån til tilknyttede virksomheder		0	76.290	-	-
Kapitalandele i associerede virksomheder		180.842	185.698	180.842	185.698
Investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder, i alt		363.813	384.377	180.842	185.698
Kapitalandele		578.622	547.107	3.713.687	3.849.021
Investeringsforeningsandele		4.553.595	4.470.638	976.169	796.700
Obligationer		1.577.407	2.367.404	1.873.840	2.666.875
Indlån i kreditinstitutter	8	821.745	562.329	1.010.885	663.853
Afledte finansielle instrumenter	9	11.740	48.983	59.595	53.012
Andre finansielle investeringsaktiver, i alt		7.543.109	7.996.461	7.634.177	8.029.461
INVESTERINGS AKTIVER, I ALT		7.946.735	8.425.745	7.926.385	8.450.066
INVESTERINGS AKTIVER TILKNYTTET MARKEDSRENTETPRODUKTER	10	57.615.640	54.350.559	57.615.640	54.350.597
Tilgodehavender i forbindelse med direkte pensionsforretninger hos pensionstagere		6.686	5.722	6.686	5.722
Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder		7.280	3.806	-	-
Andre tilgodehavender	11	11.592	8.936	15.902	10.952
TILGODEHAVENDER, I ALT		25.558	18.463	22.587	16.673
Udskudt pensionsafkastskat		155.145	90.102	155.145	90.102
Likvide beholdninger		161.036	173.001	161.320	173.261
ANDRE AKTIVER, I ALT		316.182	263.103	316.466	263.363
Tilgodehavende renter		59.735	72.474	111.749	116.886
Andre periodeafgrænsningsposter	12	99.182	90.567	182.484	146.876
PERIODEAFGRÆNSNINGSPOSTER, I ALT		158.917	163.041	294.233	263.762
AKTIVER, I ALT		66.063.031	63.222.193	66.175.310	63.345.744
Eventualaktiver	13				

Balance – Passiver

Alle beløb i tusind kr.

	Note	Pensionskassen		Koncernen	
		2017	2016	2017	2016
Sikkerhedsfond		118.986	118.986	118.986	118.986
Overført resultat	14	3.783.996	3.609.022	3.783.996	3.609.022
EGENKAPITAL		3.902.982	3.728.008	3.902.982	3.728.008
Minoritetsinteresse		-	-	1.543	0
EGENKAPITAL, I ALT	15	3.902.982	3.728.008	3.904.525	3.728.008
Hensættelser til markedsrenteprodukter	16	56.508.326	51.066.222	56.508.326	51.066.222
Pensionshensættelser til gennemsnitsrenteprodukter	17	4.034.096	3.933.291	4.034.096	3.933.291
HENSÆTTELSE TIL PENSIONSÅFTALER OG INVESTERINGSKONTRAKTER, I ALT		60.542.422	54.999.512	60.542.422	54.999.512
Gæld angående afledte finansielle instrumenter		131.886	303.752	131.886	303.752
Gæld til kreditinstitutter	18	1.180.273	3.693.934	1.180.273	3.693.934
Gæld til tilknyttede virksomheder		3.449	0	-	-
Skyldig pensionsafkastskat		227.497	432.811	227.497	432.811
Anden gæld	19	48.087	51.308	162.272	174.860
GÆLD, I ALT		1.591.191	4.481.805	1.701.928	4.605.357
PERIODEAFGRÆNSNINGSPOSTER	20	26.436	12.867	26.436	12.867
PASSIVER, I ALT		66.063.031	63.222.193	66.175.310	63.345.745
Anvendt regnskabspraksis	1				
Eventualforpligtelser	21				
Nærtstående parter	22				
Femårsoversigt og nøgletal	23				
Realiserede resultat	24				
Finansielle risici	25				
Følsomhedsoplysninger	26				
Specifikation af investeringsaktiver og afkast - markedsrenteprodukter	27				
Specifikation af investeringsaktiver og afkast - gennemsnitsrenteprodukter	28				

Egenkapitalopgørelse

Egenkapital				
Egenkapital pr. 1. januar	3.728.008	3.681.433	3.728.008	3.681.433
/Ændring 1. januar, vedr. ny regnskabsbekendtgørelse	0	-187.816	0	-187.816
Korrigeret egenkapital 1. januar	3.728.008	3.493.617	3.728.008	3.493.617
Overført af årets resultat	174.974	234.405	174.974	234.405
	3.902.982	3.728.023	3.902.982	3.728.023
Udlodning af pensionistbonus	0	-14	0	-14
Egenkapital	3.902.982	3.728.008	3.902.982	3.728.008
Minoritetsinteresse	-	-	1.543	0
Egenkapital, i alt	3.902.982	3.728.008	3.904.525	3.728.008

Noter

Note 1

Anvendt regnskabspraksis

Koncernens og pensionskassens årsregnskab er aflagt i overensstemmelse med Lov om finansiel virksomhed samt Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser.

Efter beslutning på generalforsamlingen 5. april 2017 har Pensionskassen for Børne- og Ungdomspædagoger ændret navn til Pædagogernes Pension – pensionskassen for pædagoger. Dette er anmeldt til Erhvervsstyrelsen og omtales i årsrapporten som Pædagogernes Pension.

Anvendt regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år.

I resultatet, balancen og noter kan afrundinger medføre, at summer ikke kan afstemmes.

Væsentlige regnskabsmæssige skøn

Ved regnskabsudarbejdelsen anvendes der skøn og vurdering, som påvirker størrelsen af aktiver og forpligtelser.

De væsentligste skøn og vurderinger vedrører værdiansættelsen af unoterede investeringsaktiver (kapitalandele og investeringsejendomme) samt løbetidsafhængig diskonteringsrate og forudsætninger om invaliditet og dødelighed ved opgørelsen af hensættelser til gennemsnitsrenteprodukter.

Hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter

Opgørelse af hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter på gennemsnitsrente foretages på grundlag af aktuarmæssige forudsætninger om bl.a. levetid, invaliditet og medlemsadfærd samt ved anvendelse af den af EIOPA offentliggjorte diskonteringsrentekurve uden tillæg. For levetid anvender Pædagogernes Pension det af Finanstilsynet i 2017 opdaterede benchmark for forudsætninger om levetid.

Pædagogernes Pension har i mindre omfang ugaranterede ordninger på gennemsnitsrente. Pædagogernes Pensions præsentation i regnskabet af hensættelser på disse ordninger på forsikringsklasse I vises med garanterede ydelser, uagtet at disse er ugaranterede.

Unoterede investeringsaktiver

Dagsværdien af unoterede investeringsaktiver fastlægges ved hjælp af værdiansættelsesmetoder, der har til formål at fastlægge den transaktionspris, som ville fremkomme i en handel på måletidspunktet imellem uafhængige parter.

Ved værdiansættelsen af unoterede kapitalandele, hvor rapporteringen om investeringernes dagsværdi modtages med tidsmæssig forsinkelse, har ledelsen indhentet supplerende oplysninger om prisudviklingen siden den seneste modtagne rapportering og frem til balancedagen eller foretaget et skøn over dagsværdien på balancedagen.

Dagsværdi af ejendomme er opgjort efter afkastmetoden på grundlag af forventede driftsafkast på den enkelte ejendom samt et tilknyttet forrentningskrav baseret på markedsforholdene. Ejendomme, der er sat til salg, er vurderet til forventet salgsværdi. Til at understøtte dagsværdiopgørelsen er der indhentet eksterne mæglervurderinger.

Benchmark for levetid

Pædagogernes Pension anvender det af Finanstilsynet i 2017 opdaterede benchmark for forudsætninger om levetid.

Dagsværdi af ejendomme

Dagsværdi af ejendomme er opgjort efter afkastmetoden på grundlag af forventede driftsafkast på den enkelte ejendom samt et tilknyttet forrentningskrav baseret på markedsforholdene. Ejendomme, der er sat til salg, er vurderet til forventet salgsværdi.

Principper for fordeling af overskud

Bonus vedrørende rente, risiko og administration gives forlods til medlemmerne i henhold til de bonussatser, der anmeldes til Finanstilsynet forud for eller i løbet af året. For markedsrenteordninger opgøres og fordeles årets afkast efter fradrag af investeringsomkostninger. Årets regnskabsmæssige resultat fordeles derefter mellem medlemmerne og egenkapitalen i overensstemmelse med kontributionsprincippet og efter regler anmeldt til Finanstilsynet. Efter de anmeldte principper tilfalder 20 pct. af risikoresultatet egenkapitalen, mens administrationsresultatet fuldt ud tilfalder egenkapitalen. Herudover tildeles egenkapitalen en andel af renteresultatet svarende til 5 pct. af forsikringsklasse I's forholdsmæssige andel af egenkapitalen. Tab vedrørende de enkelte kontributionsgrupper, der dækkes af egenkapitalen, kan, hvis det er muligt, hentes i det efterfølgende regnskabsår fra de enkelte gruppers individuelle og kollektive bonuspotentialer.

Koncernforhold og konsolideringspraksis

Koncernregnskab omfatter Pædagogernes Pension – pensionskassen for pædagoger (moderselskab), det 100 pct. ejede PBU Invest Holding P/S, det 100 pct. ejede ejendomsaktieselskab PBU Bolig A/S, de 100 pct. ejede ejendomsudviklingsselskaber Ejendomsudvikling Flintholm Have P/S, Bygmester Have ApS og PBU Ejendomsudvikling ApS, det 95 pct. ejede ejendomsudviklingsselskab Nyborg Midtermole ApS, samt investeringsforeninger og afdelinger heraf, der er under Pædagogernes Pensions kontrol. Koncernregnskabet er udarbejdet på grundlag af reviderede regnskaber for de virksomheder, der indgår i konsolideringen. Konsolideringen er foretaget ved sammenlægning af ensartede regnskabsposter og ved eliminerings af koncernmellemværender samt af koncerninterne indtægter og udgifter. Der er foretaget udligning af den bogførte værdi af kapitalandelene for de dattervirksomheder, der indgår i konsolideringen, med andelene i dattervirksomhedernes egenkapital. Koncerninterne transaktioner er foretaget på et skriftligt grundlag og afregnes på markedsvilkår eller på omkostningsdækkende basis. Nyerhvervede eller nystiftede virksomheder indregnes i koncernregnskabet fra anskaffelsestidspunktet eller fra det tidspunkt, der opnås bestemmende indflydelse. Solgte eller afviklede virksomheder indregnes i den konsoliderede resultatopgørelse frem til afståelsestidspunktet. Sammenligningstal korrigeres ikke for nyhvervede, solgte eller afviklede virksomheder.

Minoritetsinteressernes forholdsmæssige andel af de konsoliderede virksomheders resultat og egenkapital opføres særskilt i tilknytning til resultatopgørelsen og som en del af egenkapitalen.

Generelt om indregning og måling

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde Pædagogernes Pension, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå Pædagogernes Pension, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Køb og salg af finansielle instrumenter indregnes på afviklingsdagen, og indregningen ophører, når retten til at modtage/afgive pengestrømme fra det finansielle aktiv og passiv er udløbet, eller hvis det er overdraget. Købs- eller salgstransaktioner, som på balancedagen endnu ikke er afviklet, indgår i resultatopgørelsen med deres avance eller tab.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til dagsværdi. Dog indregnes materielle aktiver ved første indregning til kostpris. Måling efter første indregning sker som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor. Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige risici og tab, der fremkommer, inden årsrapporten aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

I resultatopgørelsen indregnes indtægter i takt med, at de indtjenes, mens omkostninger indregnes med de beløb, der vedrører regnskabsåret. Værdireguleringer af finansielle aktiver og forpligtelser indregnes i resultatopgørelsen som finansielle indtægter eller finansielle omkostninger.

Indtægter og udgifter periodiseres pr. balancedagen efter almindeligt anerkendte principper. Gevinster og tab samt værdireguleringer indregnes i resultatopgørelsen, uanset om de er realiserede eller urealiserede.

Transaktioner i fremmed valuta omregnes til danske kroner til transaktionsdagens valutakurs. Ved opgørelse af dagsværdien af aktiver og forpligtelser i fremmed valuta sker omregningen til lukkekursen for den pågældende valuta på balancedagen. Såvel realiserede som urealiserede valutakursgevinster og -kursstab medtages i resultatopgørelsen under posten kursreguleringer.

Resultatopgørelse og anden totalindkomst

Medlemsbidrag

Medlemsbidrag, engangsindskud og overførsler fra pensionsordninger medtages i resultatopgørelsen for den periode, de vedrører. Indtægten er fratrukket arbejdsmarkedsbidrag.

Indtægter fra tilknyttede og associerede virksomheder

Pædagogernes Pensions forholds-mæssige andel af det samlede resultat i datterselskaber og associerede virksomheder.

Indtægter af investeringsejendomme

Resultat af driften af investeringsejendomme efter fradrag af udgift til ejendomsadministration. Reguleringer til dagsværdien af investeringsejendomme er indeholdt i posten kursreguleringer.

Renteindtægter og udbytter m.v.

Indeholder renter af obligationer, andre værdipapirer, indlån og tilgodehavender. Herudover indgår modtagne udbytter og provisionsindtægter på finansielle aktiver. Periodiserede og beregnede ikke forfaldne poster er medtaget.

Kursreguleringer

Såvel realiserede som urealiserede kursgevinster og -tab indgår i resultatopgørelsen under posten "Kursreguleringer" og opgøres ud fra ultimo- eller realisationsværdien i forhold til primo balancen eller anskaffelsesprisen, hvis aktivet er erhvervet i regnskabsåret. Værdireguleringer samt gevinster og tab, der kan henføres til valutakursforskelle ved omregning til danske kroner, indgår ligeledes under denne post.

Renteudgifter

Posten indeholder primært renteudgifter i forbindelse med REPO-forretninger.

Administrationsomkostninger

Administrationsomkostninger opdeles i administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed

og pensionsmæssige driftsomkostninger. Omkostninger, som ikke umiddelbart kan henføres til en af disse kategorier, fordeles på basis af en vægtet arbejdstidsfordeling.

Administrationsomkostninger består af et administrationshonorar i henhold til administrationsaftalen med Forca A/S samt direkte afholdte omkostninger, der ikke er omfattet af aftalerne. Fordelingen af indirekte afholdte omkostninger er sket ud fra et skønnet forbrug af omkostninger vedrørende henholdsvis pensions- og investeringsvirksomhed. Derudover omfatter administrationsomkostninger løn og gager samt sociale omkostninger, pensioner samt andre administrationsomkostninger, herunder årets af- og nedskrivninger på materielle aktiver mv.

Posten administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed indeholder desuden omkostninger ved køb og salg af værdipapirer, forvaltningsafgifter samt henførte omkostninger til administration af investeringsvirksomheden.

Pensionsafkastskat

I pensionsafkastskat ("PAL-skat") indgår individuel PAL og institut PAL. Individuel PAL er skat af det beløb, der er tilskrevet det enkelte medlems depot i regnskabsåret reduceret for PAL for friholdte medlemmer. Institut PAL er forskellen mellem individuel PAL før PAL for friholdte medlemmer og skat af årets samlede investeringsafkast reduceret med omkostninger til formueforvaltning samt korrigeret for lempelser for skat betalt i udlandet.

Pensionsafkastskat, der påhviler det pensionsafkastskattepligtige afkast indgår i resultatopgørelsen, uanset om pensionsafkastskatten er aktuel eller først skal betales i senere perioder.

Udbetalte ydelser

Udbetalte ydelser indeholder årets udbetalte pensionsydelser.

Ændring i pensionshensættelser

Årets ændringer i pensionshensættelserne.

Overført investeringsafkast

Den del af det samlede investeringsafkast (efter PAL-skat), der kan henføres til egenkapitalen i henhold til contributionsbekendtgørelsen og de regler Pædagogernes Pension har anmeldt til Finanstilsynet.

Pensionsteknisk resultat

Det pensionstekniske resultat er fratrasket overført formueafkast, der udgør egenkapitalens andel af formueafkast med fradrag af PAL-skat.

Pensionsafkastskat for egenkapitalen

I Pensionsafkastskat for egenkapitalen indgår den PAL-skat, der påhviler egenkapitalens andel af det pensionsafkastskattepligtige afkast.

Anden totalindkomst

Anden totalindkomst præsenteres i forlængelse af resultatopgørelsen og indeholder poster, der efter gældende regler indregnes som anden totalindkomst. Pædagogernes Pension og koncernen har på nuværende tidspunkt ingen poster, som indregnes under anden totalindkomst.

Balance

Materielle aktiver

Driftsmidler, der vedrører biler, måles på tidspunktet for første indregning til kostpris og efterfølgende til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger. Afskrivningsperioden er 5 år.

Investerings ejendomme

Investerings ejendomme måles til en beregnet dagsværdi efter afkastmetoden i henhold til Finanstilsynets vejledning. Dagsværdien opgøres på grundlag af den enkelte ejendoms forventede driftsafkast efter markedsforholdene og et til ejendommen knyttet forrentningskrav. Såfremt driftsafkastet efter markedsforholdene ikke umiddelbart kan opnås, er der ved værdiansættelsen taget højde herfor.

Da Pædagogernes Pensions domicilejendom udgør en ubetydelig andel (under 20 pct.) af en større investerings ejendom, behandles den samlede ejendom inklusiv domicilejendommen som en investerings ejendom.

Investerings ejendomme, som er sat til salg, måles til en forventet salgspris. Hvis ejendommen sælges som udstykkede ejerlejligheder, reguleres den forventede salgspris med et fradrag svarende til usikkerheden på grund af den tidsmæssige forskydning i salget af lejlighederne.

Ejendomme under opførelse indregnes til en værdi, der svarer til de afholdte opførelsesudgifter.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder indeholder dattervirksomheder, hvor Pædagogernes Pension har bestemmende indflydelse. Det er som udgangspunkt tilfældet, når Pædagogernes Pension har mere end 50 pct. af stemmerettighederne. Det vurderes dog for den enkelte virksomhed, om Pædagogernes Pension har reel indflydelse ud fra muligheden for at påvirke aktiviteter, ledelsesstruktur og andre væsentlige økonomiske dispositioner.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder er opgjort efter koncernens regnskabspraksis, og måles til den forholds mæssige andel af den regnskabsmæssige indre værdi med udgangspunkt i virksomhedens senest aflagte årsrapport.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder, der ikke ejes 100 pct. af Pædagogernes Pension, indarbejdes fuldt ud i koncernregnskabet. Minoritetsandelene vises herefter på separate linjer i hhv. resultatopgørelsen og under egenkapitalen.

Da investeringsforeninger og afdelinger heraf, der er under Pædagogernes Pensions kontrol, i al væsentlighed vedrører investeringsaktiver tilknyttet markedsrente produkter, indgår de som investeringsforeningsandele i Pædagogernes Pensions regnskab.

Udlån til tilknyttede virksomheder

Koncerninterne lån ydes i henhold til skriftlige aftaler og er på markedsvilkår. Måles efter første indregning til amortiseret kostpris.

Kapitalandele i associerede virksomheder

Kapitalandele i associerede virksomheder indeholder virksomheder, hvor Pædagogernes Pension som udgangspunkt har mellem 20 og 50 pct. af stemmerettighederne. Det vurderes dog for den enkelte virksomhed, om Pædagogernes Pension har reel indflydelse ud fra muligheden for at påvirke aktiviteter, ledelsesstruktur og andre væsentlige økonomiske dispositioner.

Kapitalandele i associerede virksomheder måles til den forholds-mæssige andel af den regnskabsmæssige indre værdi med udgangspunkt i virksomhedens senest aflagte årsrapport.

Andre finansielle investeringsaktiver

Andre finansielle investeringsaktiver, der består af aktier, investeringsforeningsandele, obligationer, indlån i kreditinstitutter og afledte finansielle instrumenter måles til dagsværdi. Køb og salg af finansielle investeringsaktiver indregnes på afregningsdatoen. Dagsværdien af børsnoterede finansielle investeringsaktiver fastsættes ud fra lukkekursen på balancedagen eller, hvis en sådan ikke foreligger, en anden offentliggjort kurs, der må antages bedst at svare hertil. Dagsværdien af udtrukne børsnoterede obligationer opgøres som nutidsværdi af obligationerne. Dagsværdien af unoterede finansielle investeringsaktiver fastlægges ved hjælp af værdiansættelsesmetoder, der har til formål at fastlægge den transaktionspris, som ville fremkomme i en handel på måletidspunktet imellem uafhængige parter.

Værdipapirer, der er solgt som led i salgs- og tilbagekøbsforretninger, beholdes i balancen under den respektive hovedpost (typisk obligationer), det modtagne beløb indregnes og forrentes som gæld til modparten. Værdipapirer erhvervet som led i salgs- og tilbagekøbsforretninger optages som tilgodehavender hos modparten, og afkastet indregnes under renter.

Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter

Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter udgør de samlede depoter pr. aldersgruppe ekskl. gæld til kreditinstitutter i forbindelse med REPO-forretninger. Indregning og måling sker efter samme principper som anført for øvrige investeringsaktiver.

Tilgodehavender

Tilgodehavender måles efter første indregning til amortiseret kostpris med fradrag af nedskrivninger ved værdiforringelse.

Udskudt pensionsafkastskat

Udskudt pensionsafkastskat opstår fra uudnyttede underskud vedrørende institut beskatningsgrundlaget fra indværende eller tidligere år.

Udskudt pensionsafkastskat mindskes i fremtidige overskud i institut beskatningsgrundlaget.

Den del af Pædagogernes Pensions udskudte pensionsafkastskat, der er opstået i forbindelse med udlodning til medlemmer, der ikke er udnyttet inden for 5 år fra den udskudte pensionsafkastskats oprindelses år, vil Pædagogernes Pensions kunne få udbetalt af SKAT.

Likvide beholdninger

Likvide beholdninger består af indlån i kreditinstitutter, der ikke er aftaleindskud. Likvide beholdninger måles til dagsværdi.

Periodeafgrænsningsposter (aktiver)

Periodeafgrænsningsposter omfatter tilgodehavende renter og optjent leje samt afholdte omkostninger, der vedrører efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til amortiseret kostpris.

Eventualaktiver

Der oplyses om aktiver, der eksisterer på balancedagen på baggrund af tidligere begivenheder i regnskabsåret, som kan medføre fremtidige økonomiske fordele for Pædagogernes Pension, men hvor værdien og eksistensen

først bekræftes af en begivenhed, der er uden for Pædagogernes Pensions kontrol.

Egenkapital

Egenkapital består af sikkerhedsfond, overført resultat og minoritetsinteresser.

Sikkerhedsfond

Sikkerhedsfondens midler kan efter tilladelse fra Finanstilsynet anvendes til dækning af tab ved afvikling af de pensionsmæssige forpligtelser eller på anden måde til fordel for de forsikrede.

Minoritetsinteresser

Posten omfatter minoritetsinteressernes andel af egenkapitalen.

Hensættelser til markedsrenteprodukter

Hensættelser til markedsrenteprodukter opgøres som markedsværdien af investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter på balancedagen, inkl. den del af gæld angående afledte finansielle instrumenter og gæld til kreditinstitutter, der vedr. markedsrenteprodukter, jf. note 10.

Fortjenstmargen på pensionskontrakter

Fortjenstmargen er nutidsværdien af den endnu ikke optjente fortjeneste på kontrakterne, og som forventes indregnet i resultatopgørelsen i takt med, at der ydes forsikringsdækning under kontrakten. Med baggrund i Pædagogernes Pensions anmeldelser er fortjenstmargen opgjort til 0 kr.

Hensættelser til gennemsnitsrenteprodukter

Pensionshensættelserne udgør Pædagogernes Pensions samlede forpligtelser over for medlemmerne.

Pensionshensættelserne består af Garanterede ydelser, Individuelt bonuspotentiale, Kollektivt bonuspotentiale og Risikomargen. Pensionshensættelserne er regnet ud fra EIOPAs rentekurve uden tillæg.

Garanterede ydelser

Garanterede ydelser opgøres som markedsværdien af de forventede betalingsstrømme for hver forsikring. Markedsværdien beregnes ved diskontering de enkelte betalinger med en rente opgjort af den europæiske tilsynsmyndighed EIOPA reduceret med pensionsafkastskat. Garanterede ydelser indeholder et skønnet beløb til dækning af fremtidige forsikringsydelser, som stammer fra forsikringsbegivenheder indtruffet i regnskabsåret, men som endnu ikke var anmeldt på balancedagen.

Individuelt bonuspotentiale

Individuelt bonuspotentiale er værdien af forpligtelser til at yde bonus på baggrund af den enkelte bonusberettigede forsikrings depot.

Kollektivt bonuspotentiale

Kollektivt bonuspotentiale er forsikringsbestandens andel af realiserede resultater, som er hensat kollektivt til de bonusberettigede forsikringer.

Risikomargen

Risikomargen er det forventede beløb for, at en anden pensionsvirksomhed vil overtage risikoen for at afvikle bestanden. Risikomargen dækkes så vidt muligt af forsikringernes individuelle eller kollektive bonuspotentiale – eller subsidiært kapitalgrundlaget.

Dødeligheds-, invalide- og genkøbsforudsætninger m.v.

Dødeligheds-, invalide- og genkøbsforudsætninger m.v. er skønnet ud fra en analyse af de konstaterede forhold. Parametrene vedrørende dødelighed er for ikke-invalide fastsat i forhold til Finanstilsynets benchmark for levetid og med indregning af forventet levetidsforbedring. For invalide er der fastsat en særskilt højere dødelighed.

Omkostningsforudsætningerne

Omkostningsforudsætningerne er skønnet ud fra Pædagogernes Pensions nuværende omkostningsforhold. Der er ikke indregnet forventede fremtidige forbedringer af omkostningsniveauet i Pædagogernes Pension.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter måles til dagsværdi på balancedagen. Værdireguleringer føres i resultatopgørelsen under kursreguleringer.

Gæld til kreditinstitutter

Gæld til kreditinstitutter måles til amortiseret kostpris.

Skyldig pensionsafkastskat

Skyldig pensionsafkastskat indregnes i balancen med det beløb, der er beregnet på grundlag af årets forventede PAL-skattepligtige indkomst, modregnet indbetalte aconto-skatter.

Aktuelle skatteaktiver og -forpligtelser indregnes i balancen med det beløb, der kan beregnes på grundlag af årets forventede skattepligtige indkomst,

Anden gæld

Anden gæld består primært af skyldig A-skat, AMB, moms og administrationsomkostninger, beregnet feriepengeforpligtelse samt mellemværende med lejere ultimo året og måles til kostpris.

Periodeafgrænsningsposter (passiver)

Periodeafgrænsningsposter (passiver) omfatter modtagne indtægter, der vedrører efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til amortiseret kostpris.

Eventualforpligtelser

Der oplyses om eventualforpligtelser og andre forpligtende aftaler, som kan, men sandsynligvis ikke vil, kræve et træk på koncernens ressourcer. Endvidere oplyses om aktuelle forpligtelser, der ikke er indregnet, idet det ikke er sandsynligt, at forpligtelsen vil medføre træk på koncernens ressourcer.

Hoved- og nøgletal

Hoved- og nøgletal er opstillet i overensstemmelse med Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser.

Alle beløb i tusind kr.

	Pensionskassen		Koncernen	
	2017	2016	2017	2016
Note 2				
Bruttomedlemsbidrag				
Direkte forsikring med bonusordning				
Medlemsbidrag	2.338.024	2.245.548	2.335.937	2.245.548
Medlemsindskud	174.932	167.741	177.019	167.741
Gruppelivsforsikringspræmie	241.297	247.512	241.297	247.512
Bruttomedlemsbidrag, i alt	2.754.253	2.660.801	2.754.253	2.660.801
<i>Medlemsbidrag fordelt på lande:</i>				
Danmark	2.748.435	2.653.906	2.748.435	2.653.906
Andre EU-lande	4.902	5.822	4.902	5.822
Øvrige lande	916	1.074	916	1.074
<i>Præmien for direkte forsikring kan fordeles således:</i>				
Individuelt tegnede forsikringer	33.092	25.507	33.092	25.507
Forsikringer tegnet i ansættelsesforhold	2.479.864	2.387.782	2.479.864	2.387.782
Gruppelivsforsikrede	241.297	247.512	241.297	247.512
<i>Bruttobidrag fordeling på ordninger med hhv. uden bonus:</i>				
Bidrag på ordninger uden bonus	0	0	0	0
Bidrag på ordninger med bonus	241.428	241.409	241.428	241.409
Markedsrenteordninger (forsikrede bærer investeringsrisikoen)	2.512.825	2.419.392	2.512.825	2.419.392
<i>Opgørelse af antal forsikrede:</i>				
Individuelt tegnet	3.081	2.314	3.081	2.314
Tegnet i ansættelsesforhold	114.079	111.354	114.079	111.354
Gruppelivsforsikrede	67.964	67.730	67.964	67.730
Note 3				
Kursreguleringer				
Investeringsejendomme	855	2.670	79.760	73.618
Kapitalandele	-326.199	-458.542	2.507.977	1.146.778
Investeringsforeningsandele	3.388.871	3.326.343	-60.862	1.185.293
Obligationer	150.721	592.810	150.721	592.810
Afledte finansielle instrumenter	1.049.112	-284.785	1.049.112	-284.785
Likvide beholdninger	-39.594	757	-39.594	757
Kursreguleringer, i alt	4.223.767	3.179.252	3.687.114	2.714.471
Note 4				
Pensionsydelse f.e.r.				
Summer ved død	61.240	58.595	61.240	58.595
Summer ved invaliditet	103.175	114.018	103.175	114.018
Summer ved udløb	78.510	67.418	78.510	67.418
Pensions- og renteydelser	907.308	795.294	907.308	795.294
Tilbagekøb/udtrædelsesgodtgørelser	361.146	454.826	361.146	454.826
Udbetalte ydelser	1.511.379	1.490.151	1.511.379	1.490.151

Alle beløb i tusind kr.

	Pensionskassen		Koncernen	
	2017	2016	2017	2016
Note 5				
Pensionsmæssige driftsomkostninger f.e.r.				
Pensionsvirksomhed				
Andel af administrationsomkostninger	-36.128	-38.388	-36.128	-38.388
Investeringsvirksomhed				
Andel af administrationsomkostninger	-71.850	-77.823	-71.850	-77.823
Direkte investeringsomkostninger	-17.350	-18.076	-159.079	-123.286
Omkostningsrefusion fra investeringsforeninger	36.389	35.045	36.389	35.045
Investeringsvirksomhed, i alt	-52.811	-60.854	-194.540	-166.064
Der er i året afholdt følgende udgifter til personale ansat i PBU:				
Løn og vederlag inkl. pensionsbidrag til direktion, i alt	-3.547	-6.058	-3.547	-6.058
<i>Sune Schackenfeldt</i>	-3.547	-1.420	-3.547	-1.420
<i>Leif Brask-Rasmussen, Adm. Direktør (udtrådt af direktionen 1. august 2016)</i>	-	-4.639	-	-4.639
Løn og vederlag til bestyrelsen, i alt	-700	-640	-700	-640
<i>Claus Omann Jensen, Formand</i>	-120	-110	-120	-110
<i>Lasse Bjerg Jørgensen</i>	-55	-50	-55	-50
<i>Steffen Poulsen</i>	-45	-40	-45	-40
<i>Kim Hyttel</i>	-45	-40	-45	-40
<i>Torstein Grubb</i>	-55	-50	-55	-50
<i>Mette Aagaard Larsen</i>	-45	-40	-45	-40
<i>Andreas Liske Keil</i>	-45	-40	-45	-40
<i>Lis Skovberg, Særligt kvalificeret medlem</i>	-160	-150	-160	-150
<i>Leif Hasager, Særligt kvalificeret medlem</i>	-130	-120	-130	-120
Løn til risikotagere	-8.862	-6.380	-8.862	-6.380
Pensionsbidrag til risikotagere	-609	-385	-609	-385
Løn til medarbejdere	-15.419	-14.531	-15.419	-14.531
Pensionsbidrag	-1.627	-1.692	-1.627	-1.692
Andre udgifter til social sikring	-56	-53	-56	-53
Lønsumsafgift mv.	-4.035	-3.648	-4.035	-3.648
Personaleudgifter, i alt	-34.856	-33.388	-34.856	-33.388
Udover direktionen er følgende medarbejdere væsentlige risikotagere i PBU:				
Investeringsdirektøren				
Ansvarshavende aktuar				
Finansdirektøren				
Udviklingsdirektøren				
Compliance officeren				
Direktionsjuristen				
Hverken direktion eller væsentlige risikotagere har variable lønde.				
Gennemsnitlige antal heltidsbeskæftigede i året	25	23	25	23
Honorar til generalforsamlingsvalgte revisorer				
Pensionskassens andel af revisoromkostningerne inklusive moms udgør:				
Ernst & Young P/S (generalforsamlingsvalgt revisor, PBU)				
Lovpligtig revision af årsregnskabet	353	416	623	639
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	39	38	39	38
Skatterådgivning	622	437	622	437
Andre ydelser	118	0	118	37
Deloitte (generalforsamlingsvalgt revisor, Forca)				
Lovpligtig revision af årsregnskabet	496	505	496	505
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	200	191	200	191
Skatterådgivning	0	0	0	0
Andre ydelser	62	62	62	62
Samlede revisoromkostninger	1.889	1.649	2.159	1.909

Honorar for ikke-revisionsydelser til pensionskassens generalforsamlingsvalgte revisor Ernst & Young P/S omfatter primært erklæringer til offentlige myndigheder, assistance med selvangivelser i udlandet samt gennemgang af pensionskassens risikostyring.

Alle beløb i tusind kr.

Note 6
Driftsmidler

	Pensionskassen		Koncernen	
	2017	2016	2017	2016
Kostpris pr. 1. januar	2.480	3.684	3.086	4.289
Tilgang i året	0	773	0	773
Afgang i året	-2.480	-1.977	-3.086	-1.977
Kostpris, i alt	0	2.480	0	3.086
Ned- og afskrivninger pr. 1. januar	-1.198	-1.720	-1.803	-2.261
Årets nedskrivninger				
Årets afskrivninger	-64	-583	-64	-648
Årets ned- og afskrivninger på afhændede aktiver	1.262	1.105	1.868	1.105
Ned- og afskrivninger, i alt	0	-1.198	0	-1.803
Driftsmidler, i alt	0	1.282	0	1.282

Note 7
Investeringssejendomme

Dagsværdi pr. 1. januar	327.325	324.655	1.712.166	1.514.250
Tilgang i året	0	124	41.899	74.639
Afgang i året	-101	-124	-37.943	-20.514
Årets værdiregulering til dagsværdi	855	2.670	58.102	143.790
Dagsværdi, i alt	328.079	327.325	1.774.224	1.712.166
Heraf tilknyttet markedsrenteprodukter	288.265	282.417	1.662.858	1.477.259
Heraf tilknyttet pensioner omfattet af gennemsnitsrenteprincippet	39.814	44.908	111.366	234.907
Vægtet gennemsnitlig afkastprocent, som indgår ved fastsættelse af dagsværdi:				
Ejendomme til boligudlejning	-	-	3,70	3,54
Ejendomme til erhvervsudlejning	5,25	5,25	5,28	5,27

Eksterne vurderinger har været anvendt ved målingen af investeringssejendomme.

Note 8
Sikkerhedsstillelse

Pensionskassen har til sikkerhed for opfyldelsen af forpligtelser overfor pengeinstitutter deponeret likvider	184.435	398.494	184.435	398.494
---	---------	---------	---------	---------

Alle beløb i tusind kr.

Note 9

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter 2016

	Bogført værdi	Udløb år	Hovedstol
Renteswap, reference rente EURIBOR 6 Month	-161.159	1-10	1.286.346
Valutaterminsforretninger (CHF, EUR, GBP, JPY, USD)	-93.610	0-1	16.194.364
	<u>-254.770</u>		

Afledte finansielle instrumenter 2016 koncern

Covered warrant, udenlandske noterede aktier	38.269	0-1	-
Covered warrant, udenlandske noterede aktier	55.509	1-10	-
Renteswap, reference rente EURIBOR 6 Month	-161.159	1-10	1.286.346
Valutaterminsforretninger (CHF, EUR, GBP, JPY, USD)	-121.108	0-1	17.747.759
	<u>-188.489</u>		

Afledte finansielle instrumenter 2017

Future, statsobligationer	0	0-1	148.908
Renteswap, reference rente EURIBOR 6 Month	-123.464	1-10	1.288.058
Valutaterminsforretninger (CHF, EUR, GBP, JPY, USD)	87.394	0-1	20.664.545
	<u>-36.070</u>		

Bogført værdi kan specificeret således:

Afledte finansielle instrumenter med positiv bogført værdi	11.740
Afledte finansielle instrumenter med negativ bogført værdi	-131.886
Afledte finansielle instrumenter der kan henføres til markedsrenteprodukter	84.076
	<u>-36.070</u>

Afledte finansielle instrumenter 2017 koncern

Covered warrant, udenlandske noterede aktier	103.995	0-1	-
Covered warrant, udenlandske noterede aktier	107.868	1-10	-
Future, statsobligationer	0	0-1	148.908
Renteswap, reference rente EURIBOR 6 Month	-123.464	1-10	1.288.058
Valutaterminsforretninger (CHF, EUR, GBP, JPY, USD)	114.323	0-1	21.601.098
	<u>202.721</u>		

Alle beløb i tusind kr.

	Pensionskassen		Koncernen	
	2017	2016	2017	2016
Note 10				
Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter				
Kapitalandele	4.192.546	3.440.650	31.104.258	25.058.975
Investeringsforeningsandele	37.313.406	32.895.917	6.604.496	8.645.304
Obligationer	12.623.325	13.318.613	15.614.426	15.500.833
Afledte finansielle instrumenter	84.076	0	240.698	31.556
Indlån i kreditinstitutter	455.371	1.995.690	1.080.664	2.468.848
Investeringssejendomme	288.265	282.417	1.662.858	1.477.259
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	1.350.411	1.249.451	0	0
Kapitalandele i associerede virksomheder	1.308.239	1.167.821	1.308.239	1.167.821
Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter, i alt	57.615.639	54.350.559	57.615.639	54.350.597
Gældposter der vedrørende markedsrenteprodukter*	1.107.314	3.284.337	1.107.314	3.284.337

* Der er stillet sikkerhed for 1.177 mio. kr. i forbindelse med repo-forretninger

Alle beløb i tusind kr.

	Pensionskassen		Koncernen	
	2017	2016	2017	2016
Note 11				
Andre tilgodehavender				
Tilgodehavender hos porteføljemanagere	9.817	6.185	9.817	6.185
Diverse tilgodehavender	1.775	2.751	1.775	2.751
Andre aktiver i ejendomme	0	0	4.310	2.016
Andre tilgodehavender, i alt	11.592	8.935	15.902	10.952

Note 12

Andre periodeafgrænsningsposter

Diverse periodeafgrænsningsposter	8.479	9.257	91.780	65.566
Forudbetalte gruppeforsikringspræmier	0	0	0	0
Forudbetalte pensioner	90.703	81.309	90.704	81.310
Andre periodeafgrænsningsposter, i alt	99.182	90.567	182.484	146.876

Note 13

Eventualaktiv

I 2014 blev dansk momspraksis ændret, hvorefter der ikke skal betales moms for visse ydelser til pensionskasser. Pensionskassen har i februar 2016 indsendt anmodning om tilbagebetaling af uberettiget opkrævet moms til SKAT for perioden 2007 til og med 2015 og afventer sagsbehandling heraf. Det er fortsat uklart i hvilket omfang pensionskassen vil opnå tilbagebetaling og dermed størrelsen af det forventede samlede tilgodehavende.

Note 14

Overført resultat

Overført resultat pr. 31. december året før	3.609.022	3.562.447	3.609.022	3.563.491
Primo ændring (overført til hensættelser)	0	-187.816	0	-187.816
Overført resultat pr. 1. januar	3.609.022	3.374.631	3.609.022	3.375.675
Overført af årets resultat	174.974	234.405	174.974	233.362
Udlodning af pensionistbonus	0	-14	0	-14
Overført resultat, i alt	3.783.996	3.609.022	3.783.996	3.609.022

Note 15

Kapitalgrundlag

Kapitalgrund:				
Egenkapital	3.902.982	3.728.008	3.904.525	3.728.008
Skatteaktiver i likvidationssituation	-66.391	-28.882	-66.391	-28.882
Kapitalgrundlag, i alt	3.836.592	3.699.126	3.838.134	3.699.126

Udlæg fra egenkapitalen

Saldo pr. 1. januar	52.490	848.503
Ændring af regnskabsregler primo året	0	187.675
Egenkapitalens andel af valgbonus og pensionistbonus mv.	-174.380	-837.959
Beregnet forrentning af egenkapitalen iht. kontribution	296.863	271.211
Afskrivning af udlæg fra egenkapitalen	1	-182.535
Overført fra resultatopgørelsen	-174.974	-234.405
Saldo pr. 31. december	0	52.490

Fordeling af udlæg fra egenkapitalen omfattet af overgangsbestemmelserne i kontributionsbekendtgørelsen

	Gennemsnitsrente	Risikogrupper, samlet	Omkostningsgruppe per, samlet	Alle grupper
Saldo pr. 1. januar	52.490	0	0	52.490
Nye regnskabsregler	0	0	0	0
Afskrivninger af udlæg fra egenkapitalen	0	0	0	0
Flyt mellem afdelinger	0	0	0	0
Indgår i årets resultat	-52.490	0		-52.490
Saldo pr. 31. december	0	0	0	0

Alle beløb i tusind kr.

	Pensionskassen		Koncernen	
	2017	2016	2017	2016
Note 16				
Hensættelser til markedsrenteprodukter				
Pensionshensættelser pr. 1. januar	51.066.222	44.427.910	51.066.222	44.427.910
Overført til risikofond fra kollektivt bonuspotentiale	0	246.006	0	246.006
Overført fra erstatningshensættelser	0	532	0	532
Retrospektive hensættelser pr. 1. januar	51.066.222	44.674.448	51.066.222	44.674.448
Bruttobidrag	2.473.407	2.381.040	2.473.407	2.381.040
Rentetilskrivning	3.988.449	3.348.082	3.988.449	3.348.082
Pensionsydelse	-1.130.535	-1.093.052	-1.130.535	-1.093.052
Omkostningstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus	-38.860	-37.754	-38.860	-37.754
Risikogevinst efter tilskrivning af risikobonus	6.912	-18.089	6.912	-18.089
Reserveflyt: erstatningshensættelse	-244	0	-244	0
Reserveflyt: Transformation	-171	1.380.222	-171	1.380.222
Reserveflyt: Overgang til markedsrente	11	-570	11	-570
Reserveflyt: Pensionering pensionspakken	-10	3	-10	3
Reserveflyt: Pensionering regulativ 1-6	-41	-1.298	-41	-1.298
Reserveflyt: Ved bidragsfritagelse	-11.820	-18.094	-11.820	-18.094
Betaling af tilvækst for IBNS, erstatningshensættelse og midlertidige bidragsfritagelser	-17.543	0	-17.543	0
Transformationsbonus	174.376	390.203	174.376	390.203
Kompensation (og afskrivning af skyldig beløb) ved pensionering regulativ 1-6	4	136	4	136
Overført til risikokonto	-5.530	62.510	-5.530	62.510
Andet	3.699	-1.565	3.699	-1.565
Retrospektive hensættelser pr. 31. december	56.508.326	51.066.222	56.508.326	51.066.222
Hensættelser til markedsrenteprodukter, i alt	56.508.326	51.066.222	56.508.326	51.066.222

For markedsrenteprodukter oplyses afkast i procent og risiko for henholdsvis livcyklusprodukter og ikke livcyklusprodukter, §101

År til pension	Pct. af gennemsnitlig hensættelser 2017 (Andel af samlede hensættelser)	Afkast (før PAL) 2017 i pct.	Risiko 2015-2017
30 år (dvs. en 35 årig)	0,78%	10,39%	4,25
15 år (dvs. en 50 årig)	2,52%	9,78%	4,25
5 år (dvs. en 60 årig)	4,03%	8,57%	3,75
5 år efter (dvs. en 70 årig)	1,19%	7,35%	3,50
Ikke livcyklus	-	-	-

	Pensionskassen	
	2017	2016
Forrentning af kundemidler efter omkostninger før skat:		
Markedsrente	9,39%	9,34%

Alle beløb i tusind kr.

	Pensionskassen		Koncernen	
	2017	2016	2017	2016
Note 17				
Hensættelse til gennemsnitsrenteprodukter				
Pensionshensættelser pr. 1. december året før	3.933.291	3.983.304	3.933.291	3.983.304
Overført fra kollektivt bonuspotentiale, jf. anvendt regnskabspraksis	-	1.420.019	-	1.420.019
Overført fra erstatningshensættelser jf. anvendt regnskabspraksis	-	975	-	975
Overført fra egenkapitalen vedr. markedsværdiregulering jf. anvendt regnskabspraksis	-	79.601	-	79.601
Overført fra egenkapitalen vedr. risikomargen jf. anvendt regnskabspraksis	-	101.230	-	101.230
Pensionshensættelser pr. 1. januar	3.933.291	5.585.131	3.933.291	5.585.131
Kollektivt bonuspotentiale pr. 1. januar	-1.504.928	-1.420.019	-1.504.928	-1.420.019
Akkumuleret værdiregulering pr. 1. januar	-162.787	-729.717	-162.787	-729.717
Risikomargen pr. 1. januar	-15.357	-132.209	-15.357	-132.209
Retrospektive hensættelser pr. 1. januar	2.250.219	3.303.186	2.250.219	3.303.186
Bruttobidrag	280.845	279.762	280.845	279.762
Rentetilskrivning	26.848	28.937	26.848	28.937
Pensionsydelse	-380.844	-397.099	-380.844	-397.099
Omkostningstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus	-3.359	-3.570	-3.359	-3.570
Risikogevinster efter tilskrivning af risikobonus	-35.501	-55.890	-35.501	-55.890
Reserveflyt erstatningshensættelse	244	0	244	0
Reserveflyt: Overgang til markedsrente	-11	570	-11	570
Reserveflyt: Transformation	171	-1.380.222	171	-1.380.222
Reserveflyt: Pensionering pensionspakken	10	-3	10	-3
Reserveflyt: Pensionering regulativ 1-6	41	1.298	41	1.298
Reserveflyt: Ved bidragsfritagelse	11.820	18.094	11.820	18.094
Transformationsbonus (efter PAL)	3	300.460	3	300.460
Overgangsbonus (efter PAL)	1	-25	1	-25
Transformationsstyrkelse	1	147.187	1	147.187
Betaling af tilvækst for IBNS, erstatningshensættelse og midlertidige bidragsfritagelser	17.543	0	17.543	0
Andet	8.707	7.535	8.707	7.535
Retrospektive hensættelser pr. 31. december	2.176.738	2.250.219	2.176.738	2.250.219
Kollektivt bonuspotentiale pr. 31. december	1.714.915	1.504.928	1.714.915	1.504.928
Akkumuleret værdiregulering pr. 31. december	127.095	162.787	127.095	162.787
Risikomargen	15.349	15.357	15.349	15.357
Hensættelse til gennemsnitsrenteprodukter, i alt	4.034.096	3.933.291	4.034.096	3.933.291
Anvendt individuelle bonuspotentiale	15.349	15.357	15.349	15.357
Hensættelse til gennemsnitsrenteprodukter kan specificeres således:				
Alle rentegrupper, samlet	2.415.590	2.445.422		
Gruppeliv	52.764	52.493		
Risikogrupper, samlet	1.565.742	1.435.375		
Omkostningsgrupper, samlet	0	0		
	4.034.096	3.933.291		
Fordelingen af hensættelseme efter rentegrupper for de forsikringsbestande, der er omfattet af kontributionsprincippet, §100 stk. 4:				
	Garanterede ydelser	Individuelt bonus-potentiale	Kollektivt bonus-potentiale	Risiko margin
Pensionshensættelser pr. 1. januar 2017				
Gennemsnitsrente	2.360.406	107	69.553	15.357
Gruppeliv	52.493			
Alle rentegrupper	2.412.899	107	69.553	15.357
Pensionshensættelser pr. 31. december 2017				
Gennemsnitsrente	2.245.189	5.880	149.172	15.349
Gruppeliv	52.764	0	0	0
Alle rentegrupper	2.297.953	5.880	149.172	15.349

Alle beløb i tusind kr.

Fordelingen af kollektivt bonuspotentiale på risikogrupper og omkostningsgrupper samlet for de forsikringsbestande, der er omfattet af kontributionsprincippet, §100 stk. 5:

	Pensionskassen		Koncernen	
	2017	2016	2017	2016
Gruppeliv	1.446.375	1.338.126	1.446.375	1.338.126
Gennemsnitsrente	119.367	97.249	119.367	97.249
Risikogrupper, samlet	1.565.742	1.435.375	1.565.742	1.435.375

	Gruppeliv (Risiko)	Gruppeliv (Risiko)		
Risikoresultat efter bonus i beløb	108.249	103.006		
Risikoresultat efter bonus i procent	7,75%	8,00%		

	Gennemsnitsrente (Risiko)	Gennemsnitsrente (Risiko)		

Forsikringsmæssige driftsomkostninger	27.648	41.916		
Omkostningsresultat, beløb	1,08%	2,82%		

	Gennemsnitsrente (Omkostninger)	Gennemsnitsrente (Omkostninger)		

Omkostningsbidrag efter bonus	551	774		
Forsikringsmæssige driftsomkostninger	466	715		
Omkostningsresultat, beløb	85	59		
Omkostningsresultat, procent	0,00%	0,00%		

	2017 Afkast	2016 Afkast	2017 Bonusgrad	2016 Bonusgrad
--	-------------	-------------	----------------	----------------

Afkastprocent og Bonusgrad for de forsikringsbestande, der er omfattet af kontributionsprincippet:				
Gennemsnitsrente	7,23%	7,22%	7,30%	3,17%

Forrentning af kundemidler efter omkostninger før skat:				
Gennemsnitsrente	6,50%	-2,54%		

	Pensionskassen		Koncernen	
	2017	2016	2017	2016

Kollektivt bonuspotentiale

Kollektivt bonuspotentiale kan specificeres således:

Afdeling D (rentegruppe)	149.172	69.553	149.172	69.553
Omkostningsgrupper	0	0	0	0
Risikogrupper	1.565.742	1.435.375	1.565.742	1.435.375

Kollektivt bonuspotentiale, i alt	1.714.915	1.504.928	1.714.915	1.504.928
-----------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------

Note 18

Gæld til kreditinstitutter

Gæld til kreditinstitutter vedrørende repoforretninger*	1.180.273	3.693.934	1.180.273	3.693.934
---	-----------	-----------	-----------	-----------

Gæld til kreditinstitutter, i alt	1.180.273	3.693.934	1.180.273	3.693.934
-----------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------

Gæld, forfalden efter 5 år	0	0	0	0
----------------------------	---	---	---	---

Gæld til kreditinstitutter vedrørende repoforretninger, der kan henføres markedsrenteprodukter	990.005	3.056.996	990.005	3.056.996
--	---------	-----------	---------	-----------

Note 19

Anden gæld

Diverse gæld	42.219	45.036	128.154	143.383
Deposita fra lejere	0	0	24.366	20.723
Anden gæld i ejendomme	5.867	6.272	9.753	10.754

Anden gæld, i alt	48.087	51.308	162.272	174.860
-------------------	--------	--------	---------	---------

Note 20

Periodeafgrænsningsposter

Diverse periodeafgrænsningsposter	26.436	12.867	26.436	12.867
-----------------------------------	--------	--------	--------	--------

Periodeafgrænsningsposter, i alt	26.436	12.867	26.436	12.867
----------------------------------	--------	--------	--------	--------

Note 21**Eventualforpligtelser**

Investeringsaktiver til overtagelse efter regnskabsåret 641 mio. kr.

Pensionkassen har registeret aktiver til fordel for de forsikrede med 64.445 mio. kr. der fordeler sig på Investeringsejendomme 328 mio. kr., kapitalandele tilknyttede virksomheder 1.537 mio. kr., kapitalandele associerede virksomheder 1.489 mio. kr., kapitalandele 4.771 mio. kr., investeringsforeninger 41.867 mio. kr., obligationer 13.028 mio. kr., Indlån i kreditinstitutter 1.254 mio. kr., tilgodehavende renter 56 mio. kr. og afledte finansielle instrumenter 115 kr.

Heraf vedrører 56,5 mia. kr. investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter.

Der er afgivet investeringstilsagn overfor investeringsfonde med 4.123 mio. kr. pr. 31. december 2017.

Momsreguleringsforpligtelser vedrørende ejendomme udgør 1 mio. kr. for PBU og 5 mio. kr. for koncernen pr. 31. december 2017.

Som følge af at PBU Bolig A/S er overgået til selskabsskattefrihed efter selskabslovens § 3a i år 2001, afsættes der ikke i selskabet aktuel og udskudt skat. Såfremt selskabet på et senere tidspunkt ikke længere måtte opfylde betingelserne for skattefrihed udgør skatteforpligtigheden ca. 108 mio. kr.

Der foreligger ingen panthæftelser, kautions-, garanti- eller lignende forpligtelser ud over, hvad der fremgår af regnskabet.

Alle beløb i tusind kr.	Pensionskassen	
	2017	2016

Note 22**Nærtstående parter**

PBU Bolig A/S
PBU Invest Holding P/S
PBU Ejendomsudvikling ApS
Ejendomsudvikling Flintholm Have P/S
Bygmester Have ApS
Nyborg Midtermole P/S
Ejendomsudvikling Kronborg Strand P/S
Forca A/S

Transaktioner med PBU Bolig A/S		
Pensionskassen for Børne- og Ungdomspædagoger lejer kontorlokaler i Ejendommen Østerfælled Torv 3, årlig leje	1.299	1.281
Lejeaftalen er indgået på markedsmæssige vilkår.		
Transaktioner med PBU Invest Holding A/S		
PBU har i 2017 foretaget kapitalindskud med	500	-
Mellemværende pr. 31.12.2017	3.795	-
Transaktioner med Bygmester Have ApS		
PBU har i 2017 foretaget kapitalindskud med	99.108	-
Mellemværende pr. 31.12.2017	-3.449	76.405
Rente af mellemværende	1.169	687
Transaktioner med Nyborg Midtermole P/S		
PBU har i 2017 foretaget kapitalindskud med	29.450	-
Transaktioner med PBU Ejendomsudvikling ApS		
PBU har i 2017 oppebåret et administrationsvederlag på	75	40
Transaktioner med Ejendomsudvikling Kronborg Strand P/S		
PBU har i 2017 foretaget kapitalindskud med	17.484	0

Løbende mellemværender forrentes på markedsvilkår.

PBU's bestyrelse og direktion fremgår af note 5

Alle beløb i tusind kr.

**Pensionskassen
2017**

**Pensionskassen har kapitalandele i følgende
tilknyttede virksomheder :**

PBU Invest Holdning PS
med hjemsted i København.
Aktivitet: Eje andel af fonde
Ejerandel : 100 %
Virksomhedens resultat -4.286
Virksomhedens egenkapital -3.786

PBU Bolig A/S
med hjemsted i København.
Aktivitet: Eje og udleje af fast ejendom
Ejerandel : 100 %
Virksomhedens resultat 73.951
Virksomhedens egenkapital 1.063.878

PBU Ejendomsudvikling ApS
med hjemsted i København.
Aktivitet: Udgøre virksomhed som komplementar
i partnerselskaber
Ejerandel : 100 %
Virksomhedens resultat 27
Virksomhedens egenkapital 270

Professionel forening Institutionel Investor FMBA
med hjemsted i København.
Aktivitet: Investeringsadministration
Ejerandel : 100 %
Virksomhedens resultat 3.228.169
Virksomhedens egenkapital 34.286.336

Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter indgår
foreningen som investeringsforeningsandele i pensionskassen

Ejendomsudvikling Flintholm Have P/S
med hjemsted i København.
Aktivitet: Udgøre virksomhed med ejendomsudvikling
Ejerandel : 100 %
Virksomhedens resultat 11.021
Virksomhedens egenkapital 297.035

Bygmester Have ApS
med hjemsted i København.
Aktivitet: Udgøre virksomhed med ejendomsudvikling
Ejerandel : 100 %
Virksomhedens resultat 28.967
Virksomhedens egenkapital 136.958

Nyborg Midtermole A/S
med hjemsted i København.
Aktivitet: Udgøre virksomhed med ejendomsudvikling
Ejerandel : 95 %
Virksomhedens resultat -145
Virksomhedens egenkapital 30.855

Alle beløb i tusind kr.

	Pensionskassen	
	2017	2016
Pensionskassen har kapitalandele i følgende associerede virksomheder :		
Ejendomsudvikling Kronborg Strand P/S med hjemsted i København Aktivitet: Udøve virksomhed med ejendomsudvikling Ejerandel : 47 %		
Virksomhedens resultat	-1.534	-1.255
Virksomhedens egenkapital	114.361	77.495
Forca A/S med hjemsted i Gentofte Aktivitet: Udøve virksomhed med administration af pensionsvirksomhed Ejerandel : 33,33 %		
Virksomhedens resultat	-2.229	6.741
Virksomhedens egenkapital	334.658	367.575
Industri Udvikling A/S med hjemsted i København Aktivitet: Drive investeringsvirksomhed med særlig fokus på fremstillingsvirksomhed og anden virksomhed, der står i forbindelse hermed Ejerandel : 36,13 %		
Virksomhedens resultat	1.750	
Virksomhedens egenkapital	92.679	
IFU Investement Partners K/S med hjemsted i København Aktivitet: Deltage som en co-investor i store IFU projekter sammen med danske virksomheder Ejerandel : 50 %		
Virksomhedens resultat	-925	
Virksomhedens egenkapital	80.592	
Green Power Partners K/S med hjemsted i København Aktivitet: Opkøbe, investere i, udvikle, drive og sælge projekter vedrørende vedvarende energi med særlig fokus på solar PV-anlæg i Europa Ejerandel : 29,62 %		
Virksomhedens resultat	25.401	
Virksomhedens egenkapital	782.574	
Green Power Partners II K/S med hjemsted i København Aktivitet: Opkøbe, investere i, udvikle, drive og sælge projekter vedrørende vedvarende energi Ejerandel : 49,95 %		
Virksomhedens resultat	-35.645	
Virksomhedens egenkapital	723.944	
Dansk Ejendomsfond I/S med hjemsted i Glostrup Aktivitet: Drive virksomhed inden for investering og udlejning af fast ejendom Ejerandel : 25 %		
Virksomhedens resultat	227.565	
Virksomhedens egenkapital	1.798.426	
Kalvebod Brygge P/S med hjemsted i Glostrup Aktivitet: Opføre, udleje og drive en eller flere ejendomme på Kalvebod Brygge i København og dermed beslægtet virksomhed Ejerandel : 25 %		
Virksomhedens resultat	6.800	
Virksomhedens egenkapital	312.300	

Note 23

Femårsoversigt og nøgletal

Femårsoversigt og nøgletal fremgår af Ledelsesberetningen tabel 8 og 9

Nøgletallet solvensdækning er undtaget fra kravet om revision, jf. bekendtgørelse nr. 937 af 27. juli 2015 om finansielle rapporter for forsikringssekskaber og tværgående pensionskasser, og er dermed ikke revideret

Note 24

Realiserede resultat

Principper for fordeling af det realiserede resultat fremgår af Anvendt regnskabspraksis note 1
Fordeling af det realiserede resultat fremgår af Ledelsesberegningen tabel 5 og 6

Note 25

Finansielle risici

Beskrivelse af politikker mv. vedr. finansielle risici fremgår af Ledelsesberetningen side 9-11

Note 26

Følsomhedsoplysninger

Hændelse	Minimum påvirkning af kapitalgrundlag
Rentestigning på 0,7-1,0 pct. point	-41
Rentefald på 0,7 -1,0 pct. point	35
Aktiekursfald på 12 pct.	-264
Ejendomsprisfald på 8 pct.	-17
Valutakursrisiko (VaR 99 pct.)	-54
Tab på modparter på 8 pct.	-47

Note 27

Specifikation af investeringsaktiver og afkast - markedsrenteprodukter

Alle beløb i mio. kr.	Regnskabsmæssig værdi		Afkast i % p.a. før pensions-afkastskat og selskabsskat
	Primo	Ultimo	
Grunder og bygninger	3.902	4.393	10,26%
Noterede kapitalandele	24.270	26.707	10,93%
Unoterede kapitalandele	2.482	3.146	3,89%
Kapitalandele i alt	26.752	29.853	10,24%
Stat- og realkreditobligationer	11.989	10.761	3,39%
Indeksobligationer	1.964	2.637	1,88%
Kreditobligationer og emirging markets obligationer	7.432	7.940	3,83%
Udlån m.v.	0	0	0,00%
Obligationer og udlån i alt	21.385	21.339	3,37%
Datter virksomheder	0	0	0,00%
Øvrige finansielle investeringsaktiver	2.250	1.057	-3,12%
Afledte finansielle instrumenter til sikring af nettoændringer af aktiver og passiver	-224	-32	

Afkast i % er tidsvægtet på baggrund af afkastet på månedsbasis.

Der er foretaget reklassifikation i forhold til sidste årsregnskab

Note 28

Specifikation af investeringsaktiver og afkast - gennemsnitsprodukter

Alle beløb i mio. kr.	Regnskabsmæssig værdi		Afkast i % p.a. før pensions-afkastskat og selskabsskat
	Primo	Ultimo	
Grunder og bygninger	323	364	10,26%
Noterede kapitalandele	1.336	1.470	10,93%
Unoterede kapitalandele	206	261	3,89%
Kapitalandele i alt	1.542	1.731	10,24%
Stat- og realkreditobligationer	1.558	1.399	3,39%
Indeksobligationer	144	159	1,88%
Kreditobligationer og emirging markets obligationer	616	658	3,83%
Udlån m.v.	0	0	0,00%
Obligationer og udlån i alt	2.318	2.216	3,37%
Datter virksomheder	0	0	0,00%
Øvrige finansielle investeringsaktiver	142	134	-3,12%
Afledte finansielle instrumenter til sikring af nettoændringer af aktiver og passiver	-12	-2	

Afkast i % er tidsvægtet på baggrund af afkastet på månedsbasis.

Der er foretaget reklassifikation i forhold til sidste årsregnskab

